

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINAVLA ÖĞRENCİ ALAN OKULLARDAKİ
ÖĞRENCİLERİN, VELİLERİNİN HELİKOPTER EBEVEYN
TUTUMLARINA İLİŞKİN ALGILARI: MERKEZEFENDİ
İLÇE ÖRNEĞİ**

Selma KAHVECİ

DENİZLİ 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINAVLA ÖĞRENCİ ALAN OKULLARDAKİ ÖĞRENCİLERİN,
VELİLERİNİN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUMLARINA İLİŞKİN
ALGILARI: MERKEZEFENDİ İLÇE ÖRNEĞİ**

Selma KAHVECİ

Danışman

Prof. Dr. Kazım ÇELİK

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Selma KAHVECİ

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi Bölümü'nde tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde değerli görüş ve eleştirileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanımı ve bilgisini esirgemeyen kıymetli hocam, danışmanım Prof. Dr. Kazım ÇELİK Hoca'ma, içtenlikle teşekkür ederim.

Ayrıca bana cesaret veren ve destek olan kıymetli eşim ve kızlarıma sonsuz teşekkürler.

Selma KAHVECİ

ÖZET

Sınavla Öğrenci Alan Okullardaki Öğrencilerin, Velilerinin Helikopter Ebeveyn Tutumlarına İlişkin Algıları: Merkezefendi İlçe Örneği

KAHVECİ, Selma

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Prof. Dr. Kazım ÇELİK

Haziran 2022, 59 sayfa

Bu araştırmada, Denizli ili Merkezefendi ilçesindeki sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin algılarının ne olduğunu incelemek hedeflenmektedir. Araştırmada betimsel “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırma 2021–2022 eğitim-öğretim yılı Denizli ili Merkez Efendi ilçesinde sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerden, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği sorularının tamamına cevap veren 285 öğrencinin verilerinden elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; “Kişisel Bilgiler” ve Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) bölümlerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın sonucunda, sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin, anne ve babalarının helikopter tutumlarının genel olarak yüksek olduğu, anneler ve babalar arasında etik ve ahlaki konularda benzerlik gözlemlenirken, diğer boyutlarda ve genel olarak farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca helikopter tutumların anne ve babaların eğitim durumlarına göre de şekillendiğini söylemek mümkündür. Araştırma sonucuna göre özellikle babaların eğitim seviyelerinin artması ile gösterdikleri helikopter tutumların da arttığını söylemek mümkündür. Anneler için bu durum geçerli değildir.

Anahtar Sözcükler: Algılanan helikopter ebeveynlik, korumacı ebeveynlik.

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	vii
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	3
1.1.2. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlılar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Helikopter Ebeveynlik Tanımı	6
2.2. Helikopter Ebeveynliğin En Çok Görüldüğü Yaş Aralığı	8
2.3. Helikopter Ebeveynliğin En Çok Görüldüğü Alanlar	8
2.3.1. Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik	8
2.3.2. Akademik ve Okul Yaşamı Konularında Helikopterlik.....	9
2.3.3. Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konularında Helikopterlik...	10
2.3.4. Duygusal Kişisel Yaşam Alanlarında Helikopterlik.....	11
2.4. Çocukların velilerinin helikopter tutum algıları	12
2.4.1. Anne Helikopter Tutumları	12
2.4.2. Baba Helikopter Tutumları	14
2.5. Ebeveynlerin Sosyo -Ekonomik Durumları ve Sergiledikleri Helikopter Tutumlar	14
2.6. İlgili Araştırmalar	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	21

3.1. Araştırmanın Modeli	21
3.2. Evren ve Örneklem	21
3.3. Veri Toplama Aracı	22
3.4. Verilerin Analizi	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR ve YORUMLAR	26
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	26
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	26
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	28
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	39
5.1. Tartışma ve Sonuç	39
5.2. Öneriler	42
KAYNAKÇA	44
EKLER	47
ÖZGEÇMİŞ	50

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

“Anne babaların sorumluluğu çocuklarına bir yol çizmek değil, bir yol haritası vermektir.”

Jackson Brown.

Çalışmanın bu bölümünde, problem durumu tanımlanmış, problem cümlesi ve alt problemlere yer verilmiştir. Ayrıca araştırmanın amacı, önemi, sınırlılık ve tanımlar başlıkları da bu bölümde yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Toplumun yapı taşını oluşturmada en önemli role şüphesiz ki aile ve ebeveynler sahiptir (Avcı,2020). Annenin ve babanın çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişimi için sağladığı ortam ile çocuk yetiştirmeyle ilgili tutum ve davranışlarına ebeveynlik denir (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2017). Popüler kültürün literatüre kazandırdığı ebeveynlik türlerinden biri de helikopter ebeveynliktir. İsmi “hovering” ifadesinden almaktadır (Cline ve Fay,1990). Ergenlerin ebeveynlerini, “helikopter gibi sürekli üzerimizde dolaşıyorlar” şeklinde ifade etmeleri ile bu isim oluşturulmuştur (Ginott,1969). Sürekli iletişim ve takip halinde olan, aşırı korumacı, çocuklarının tüm eylemlerine katılım gösteren, çocukları adına karar verme tutumları olan ebeveynler için kullanılmaktadır (Kwon, Yoo ve Bingham, 2016). Özellikle Baby Boomer olarak adlandırılan kuşağın, çocuk yetiştirmede sergiledikleri aşırı korumacı ve her türlü engeli kaldırma tutumlarına verilen addır (Berger ve Luckman, 2008). Çağımızda teknoloji ve bilim alanlarında görülen hızlı gelişme ve değişimler toplum ve aile yapılarında da hızlı değişimlerin olmasına neden olmaktadır (Çelik ve Çatalbaş, 2012). Buna bağlı olarak da, ebeveynlerin çocuklarına davranış şekli, popüler kültürün, medyanın etkisiyle ve Y kuşağının ebeveyn olmaya başlamasıyla değişmiştir. Öncesinde ebeveynlerin odakta olduğu aile kurumunda, artık çocuk merkezilik ön plandadır ve ön planda olduğu tek yer de aile içi ile sınırlı olmamaktadır.

Helikopter ebeveynlerin en kıymetlilerini koruma altına alma süreci, doğumdan itibaren başlamaktadır. Anne-babaların prenses ve prens olarak nitelendirdikleri çocukları ayaklanmaya başladıklarında etrafları görünmez bir zırhla sarılmıştır. En başta sadece araba koltuğu, kasket, özel dizlik ve gözlükten oluşan koruma kalkanı ile başlayan bu

süreç, 2000 li yıllarda doğan çocukların anaokullarına başlamasıyla genişlemiş ve içerik değiştirmiştir. Ebeveynlere göre okulda karşılan her türlü sorun, hızla çözülmeli ve eğitim yolundaki engeller acilen kaldırılmalıdır. Bu konuda her yolu kendilerinde hak gören helikopter ebeveynler, öğretmenlere, okul arkadaşlarına ve hatta okul idaresine müdahaleyi hak görürler. Helikopter ebeveynlerin ele geçirdikleri kalelerin ilki anaokullarıdır ve bu son olmayacaktır. Bu şekilde yetiştirilen çocuklar ilkokul, ortaokul, lise ve hatta üniversitelerde de helikopter ebeveynlerinin gözetimi altındadır. Okul bahçeleri ve hatta kampüsler helikopter ebeveynlerin acil iniş pistleri haline gelmiştir (Nelson ve Walker, 2012).

Anne babaları ile yakın ilişkileri olan ebeveynleri tarafından korunup kollanan çocuklarda yüksek özgüven, akademik başarı, hayattan zevk alma gibi olumlu davranış edinimleri gözlemlenmektedir (Lemoyne ve Buchanan, 2011). Ancak, önemli olan bu davranışların çocuğun gelişim dönemlerine uygun olarak ve dozunda sergilenmesidir (Shiffrin, 2013). Helikopter ebeveynliği bu tür korumacı davranışa iten etkenlerin başında, annelerin çalışma hayatında daha aktif rol almaları gelmektedir (Aktaş, Teksöz, Ferda Ocakçı, 2012). Anneler, çocuklarından ayrı kaldıkları her bir dakikanın telafisini, onları aşırı derecede koruyarak ya da üstlerine titreyerek yapmayı tercih etmektedirler. Onlara göre iyi ebeveyn olma bunu gerektirmektedir. Oysaki çocuklarla birlikte geçirilen zamanın niceliğinden çok niteliği önemlidir ve çocuğun temel ihtiyaçlarından olan psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması, birlikte geçirilen zamanın niteliğine bağlıdır (Nelson, 2012). Ancak durumun aşırıya kaçması istemeden de olsa çocukta olumsuz davranış edinimlerine sebep olmaktadır (Walker, 2012). Bu olumsuz durumların başında depresyon, kaygı ve düşük özgüven gelmektedir. Ancak yapılan araştırmalarda helikopter ebeveynlerin çocuklarının akademik yönden daha başarılı oldukları saptanmıştır (Schiffrin, 2013).

Helikopter ebeveynler olarak adlandırılan günümüz ebeveynleri akademik başarıyı ön planda tuttıkları için, çocuklarının akademik hayatlarını, onların adına planlarlar ve her şey yaptıkları bu plana uysun isterler (Duckworth, 2018). Bu doğrultuda çocuklarının etrafındaki herkesle doğrudan iletişim halinde olmak isterler. Helikopter ebeveynlerin bu amaçlarına ulaşmadaki en etkili silahları “modern göbek bağı” yani cep telefonlarıdır (Briggs,2014). Cep telefonları ile düzenli olarak, iletişim halinde olan helikopter ebeveynler olup biten her şeyden anında haberdar olurlar ve ters giden bir durum varsa da hemen müdahalede bulunurlar. Aileler dünyayı tehlikeli bir yer olarak gördüğü için çocuklarının koruma tepkisi vermektedir (Gibbs, 2009). Bu durum,

çocukların problem çözme becerisini geliştirmede olumsuzluklara sebep olabilir (Bronson ve Merryman, 2009). Özerklik ile ilgili sıkıntılar, çocuklar ergenliğe geçerken büyük problemlere sebep olabilir ve bu tutumla yetişen bireyler kendilerini yeterince iyi ifade edemez hale gelebilirler (Gar ve Hudson, 2008).

Helikopter ebeveynlerin öncelikleri, çocuklarının akademik başarıları olduğundan, en çok iletişim halinde oldukları merci okul yönetimleri ve öğretmenlerdir. Ebeveyn katılımı belli bir oranda akademik başarıyı artırsa da çocuklarının yetenekleri ve isteklerine ters olan bazı kararlar okul yönetimi, öğretmenler ve öğrencileri karşı karşıya getirmektedir. Okul seçimlerinde okulun prestiji, statüsü ve eğitim kalitesinin yanı sıra ailenin kendi sosyal durumları ve ideolojik görüşleri de bu seçimlerde etkili rol oynamaktadır (Yaşın, Hacettepe Üniversitesi, 2018). Okul yönetimleri çoğu kez çocuğun istek ve yeteneğinden çok ebeveynlerinin yönlendirmeleri ve ısrarlarına maruz kalmaktadır. Bu müdahaleler, öğrenim hayatının başlarında, çocukların yer alacakları sosyal etkinliklere müdahale gibi masum dokunuşlar olsa da ilerleyen kademelerde çocukların sınıf seçimleri, ders seçimleri, bölüm seçimleri ve hatta okuyacakları üniversite ve bölümlere kadar uzanmaktadır.

Bu çalışmada sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarındaki velilerin helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin öğrenci algıları araştırılacaktır.

1.1.1 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “Denizli merkez ilçesinde sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarındaki velilerin, helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin öğrenci algıları nedir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır.

1. Denizli ili Merkezefendi ilçesindeki sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin; velilerinin, helikopter ebeveyn tutumları ve alt problemlerine ilişkin algıları ne düzeydedir? Öğrenci görüşlerine göre, velilerin tutumları hangi düzey sınırlarındadır?
2. Öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları ilişkin algıları kişisel değişkenlerine göre (okul türü, sınıf düzeyi, cinsiyet, ailenin sosyo ekonomik düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve kardeş sayısı) anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; 2021-2022 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde, sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveynlik ile ilgili algılarını incelemektir. Ayrıca, bu algıların kişisel değişkenlere göre değişiklik gösterip göstermediğinin tespit edilmesi de araştırma kapsamındadır. Alt boyutlardan olan etik ahlaki konularda helikopter tutum, akademik ve okul yaşamı konularında helikopter tutum, temel güven ve yaşam konularında helikopter tutum, duygusal-kişisel yaşam konularında helikopter tutum alanlarında değişiklik gösterip göstermediğinin tespit edilmesi ile, helikopter tutum ve normal ilgi dengesini sağlamak için velilere önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Ayrıca elde edilen verilerle alana katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Depresyon, kaygı ve psikolojik sorunlarla ilgili ilaç tedavilerinin gençlerin arasında artış gösterdiği bu dönemde, helikopter ebeveynlerin sahip oldukları rol, inkâr edilemeyecek boyuttadır. Özellikle öğrenciler için hayati önem taşıyan üniversite eğitimin bir basamak öncesi olan liselerde, helikopter ebeveynlerin idareye ve çocuklara yaşattıkları sıkıntılar ve bu durum karşısında okul yönetimlerinin sergiledikleri davranışlar, sorunların giderilmesi için alınacak önlemleri belirlemek açısından oldukça önemlidir, aksi halde, gelecekleri için plan yapma ve karar alma özgürlüğü kısıtlanan bireyler, istemedikleri bölümlere ya da mesleklere yönlendirildiklerinde uzun vadede dönüşü olmayan olumsuzluklar yaşayabileceklerdir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şunlardır;

- Araştırmaya katılan öğrenciler ölçüm araçlarına içten ve doğru cevap vermişlerdir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin helikopter ebeveynlikle ilgili bilgileri yeterlidir.
- Ölçme aracı araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

Yapılacak bu araştırma Denizli Merkezefendi ilçesindeki sınavla öğrenci alan okulları kapsadığından belirli bir sosyo-ekonomik altyapıya sahip ailelerin çocuklarını

hedef almaktadır. –bu okulları kazanan alt gelir seviyesine sahip öğrencilerin oranı Türkiye de %20’dir (OECD Eğitime Bakış, 2012). Araştırma bu öğrenci görüşleri ile sınırlı olacaktır. Ayrıca helikopter ebeveynlik tutumları kız ve erkek çocuklarında farklılık gösterebileceğinden, baz alınan okullardaki kız ve erkek öğrenci oranının eşit olmasının sağlanması mümkün olmamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, konuya ilişkin alan yazın taramasında ve bu alanda yürütülmüş ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Helikopter Ebeveynlik Tanımı

Adını “hovering” kelimesinden alan helikopter ebeveynlik, olay yerine anında yetişme, bir sorun olduğunda hemen müdahale etme, gibi davranış özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır (Cline ve Fay,1990). Batı kültüründe helikopter ebeveynlik kavramı, psikologlar, eğitmenler ve ebeveynler arasında tartışmaya yol açan bir kavram olmuştur. İlk kez Doktor Haim Ginott’ un Ebeveynler ve gençler kitabında tanımlanmıştır. Ginot’ a göre ebeveynler, çocukların davranışlarını yakından takip edebilmek için helikopter gibi gezinmektedirler (Padilla Walker ve Nelson, 2012). Bu tartışmalı ve bir o kadar da popüler ebeveynlik kavramı, bir süre sonra psikologlar arasında büyük ilgi görmeye başlamıştır. Aslında daha eski tarihlere dayanan ve temelde helikopter ebeveynlere benzetilen ebeveynlik türleri de vardır. Bunlar arasında çim biçme makinası, buldozer, panter anneler gibi terimleri saymak mümkündür. Kaygı bozuklukları ve tedavi merkezi başkanı Carolyn Ditch, helikopter ebeveynleri, çocukların her bir zerresini incelemekten büyümelerini kaçıran ebeveynler olarak nitelendirmektedir. Gereğinden fazla ve aşırı müdahale olarak da adlandırılmaktadır. Ebeveynlik tarzlarından olan otoriter, demokratik, izin verici, ihmalkar ve içgüdüsel ebeveynlik türlerine ek olarak literatüre giren helikopter ebeveynlik, başlangıçta çocuğun sağlığı konusunda gösterilen aşırı kontrol ve kaygı olarak algılansa da zamanla her alana etki etmiş ve çocuğun aileye aşırı bağımlı olması ile sonuçlanmış bir süreç olarak kabul edilmektedir (Hayat Burada, Ekim, 2021). Gelişen ve değişen dünya ebeveynleri tarz değişikliği yapmaya itmiştir. Otoriter ebeveynlikte ebeveynler kural koyucu role bürünürler ve çocuklarının koşulsuz şartsız bu kurallara uymalarını beklerler. Aksi durumlarda ceza sistemi devreye girmektedir (Sezer,2010). Demokratik ebeveynlikte çocukları karara ortak etme yolu seçilmiştir. Elbette demokratik ebeveynlikte de kurallar vardır ancak çok katı değildir. İzin verici ebeveynler, çocukları ile arkadaş ilişkisi kuran ebeveynlerdir. İzin verici ebeveynlerin çocuklarından beklentileri çok daha düşüktür ancak onlara karşı oldukça duyarlıdırlar. İzin verici ebeveynlerin yetiştirdikleri çocuklar otorite ile

karşılaştıklarında uyum sıkıntısı çekerler. İhmalkâr ebeveynlerin ise çocuklardan beklentileri neredeyse yoktur. Bununla doğru orantılı olarak da çocukları ile iletişimleri de zayıftır. İçgüdüsel ebeveynlikte ebeveynlik süreci doğal bir olgu olarak kabul edilir. Ebeveynler daha çok kendi ana-babalarının yöntemlerini kullanmayı tercih ederler. İçgüdüsel ebeveynliğin daha geleneksel olduğunu söylemek mümkündür. Otoritede tutarsızlık ve korumada aşırılık olarak da adlandırılan helikopter ebeveynlik türü, çocuklara birey olma sürecinde alan bırakmama olarak da tanımlanabilir (Yılmaz 2020). Çocuklarının da özel hayatları olabileceği seçeneğini yok sayan helikopter ebeveynler zamanla kendilerine bağımlı ve öz güveni olmayan bireylerin yetişmelerine sebep olmaktadır. Çocuk sayısının azalması ile birlikte ebeveynlerin tüm vakitlerini, enerjilerini ve imkanlarını çocuklarına vakfetmeleri sonucunda helikopter ebeveynlik popülerlik kazanmıştır (Buchanan, 2014). Çocuk merkezci bir yaklaşımı hayat felsefesi edinen helikopter ebeveynlerin, tüm zamanlarını ve imkanlarını çocuklarına harcamalarından son derece keyif aldıkları belirtilmektedir (Ashton ve Kushlev, 2013). Ayrıca helikopter ebeveynler bu tutumlarının çocuklara zarar vereceğine dair yapılan uyarıları da asla ciddiye almazlar. Bunda kendi ebeveynlerinin daha otoriter tutum sergilemeleri etkin rol oynamaktadır. Kendilerinin yaşayamadıkları hayatları çocuklarına sunma çabası ebeveynleri aşırı kontrolcü ve korumacı bir kimliğe bürümüştür. İlk başta tehlikeden korumaya yönelik tutumlar, çocukların okul hayatına geçmeleri ile yerini akademik kaygıya bırakmaktadır. Sosyal medyada da çocukları ile çok ilgilenen ve onların hayatlarına çok müdahale eden ebeveynlerin “iyi ebeveyn” olarak addedilmesi de süreci tetikleyen bir olgudur. Hatta instagram anneleri adıyla bilinen ve çocuklarının her sürecini paylaşma eğiliminde olan günümüz anneleri, sosyal medya paylaşımları için ciddi oranda zaman ve çaba harcamaktadırlar (Kırık, 2019). Adeta sanal bir dünya oluşturan ve sürekli olumlu paylaşımlarda bulunan anneler, bazen çocuklarının isteği dışında da bu tutumlarına devam ederler. Asıl amaçları, çocukları ile çok iyi ilgilendiklerini sergilemektir. Tamamen iyi niyetle ve gayri ihtiyari olarak gösterilen bu tutumların çocuklar üzerinde olumlu gelişimsel özelliklerle birlikte olumsuz etkiler de oluşturduğu belirtilmiştir (Buhl, 2007). Özellikle babaların yaş grubuna uygun olmak kaydı ile gösterdikleri helikopter tutumların çocuk üzerinde olumlu etkileri olduğu savunulurken, annelerin gösterdikleri helikopter tutumların, öz güven eksikliği, sorumluluk duygusunun oluşmaması ve düşük yaşam doyumu ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Ayrıca ilaçla tedavi gerektiren bazı rahatsızlıklar, sosyal fobi, kaygı, depresyon gibi bazı olumsuz sonuçlar da meydana gelebilmektedir.

2.2. Helikopter Ebeveynliğin En Çok Görüldüğü Yaş Aralığı

Helikopter ebeveynlik süreci, bebekler anne karnındayken başlamaktadır. Ebeveynler onları görünmez bir kalkanla korumaya çalışırlar (Alsop, 2008). Özellikle anneler abartılı doktor kontrollerine ek olarak süreçle ilgili sürekli bir araştırma halinde olurlar. Hamilelik ve doğumla ilgili yaptıkları araştırmalar bebekler doğduktan sonra yerini bebek bakımı ve eğitimine bırakır. Bebeklikte ve çocuklukta hedef, onları oyun oynarken başlarına gelebilecek muhtemel kazalardan ya da psikolojik travmalardan korumak olsa da, okul süreci ile birlikte bu durum yerini akademik başarı kaygısına bırakmaktadır. Araba koltukları, kask ve dizlikle başlayan koruma süreci ana okul çağında sınıf hijyeni kontrolüne dönüşür ve ortaöğrenimde ise yerini yavaş yavaş akademik alana bırakır (Shiffrin ve Liz, 2012). Yine de yapılan araştırmalar helikopter ebeveynlik tutumlarının erken çocuklukta daha baskın olduğu yönündedir. Çocuklarına oynayacakları oyunlardan bu oyunları kimlerle oynayacaklarına kadar müdahale etmekten çekinmeyen helikopter ebeveynler, yeri geldiğinde oyun kurucu rolünü de üstlenmektedirler. Çocuklar büyüdükçe helikopter tutumlar azalsa da, onlu ve yirmili yaşlarda da etkisi sürdürmekte ve hatta yetişkinlere bile helikopter ebeveynlik tutumlarının sergilendiği gözlemlenebilmektedir.

2.3. Helikopter Ebeveynliğin En Çok Görüldüğü Alanlar

Helikopter ebeveynliğin en sık görüldüğü alanlar alt boyutlar olarak incelenmektedir. Helikopter ebeveynliğin en çok görüldüğü alanlar, etik ve ahlaki konularda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konularında helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konularında helikopterlik ve duygusal/kişisel yaşam konularında helikopterlik olarak sınıflandırılmaktadır.

2.3.1. Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik

Anne ve babaların en çok helikopter tutum sergiledikleri alandır. Dünya'nın yeterince güvenilir bir yer olmadığını düşünen ebeveynler, onları terör, bağımlılık oluşturabilecek kötü arkadaş ve çevre gibi dış etmenlerden koruma eğilimindedirler. Uyuşturucu bağımlılığı ve madde kullanım yaşının hayli düştüğü çağımızda, ebeveynlerin koruma kalkanının şiddeti ve kapsamı oldukça etkin hale gelmiştir. Helikopter ebeveyn tutumlarının en başta sağlık kaygılarından doğduğunu düşünecek olursak ailelerin madde bağımlılığı riskine karşı gösterdikleri tepkileri makul görmek

gerekmektedir. Toplumun onaylamadığı her türlü kişisel tercihler de helikopter tutumlardan payını almaktadır (Shiffrinn, 2013) Sosyal hayatın bireylere biçtiği rollere çocuklarının da uymasını isteyen ve bu doğrultuda çocuklarını eğiten ebeveynlerin etik ve ahlaki konulardaki helikopter tutumları ağır basmaktadır. Kız ve erkek çocuklarına helikopter tutumlarda farklı davranışlar sergileneceği düşünülse de, helikopter tutumunda çocuklar arasında cinsiyet farkının gözetilmediğini söylemek mümkündür. Etik ve ahlaki konulardaki helikopter tutumlar Ayrıca ekonomik durum ve eğitim seviyeleri de etik ve ahlaki konularda gösterilen helikopter tutumlarda, aileler arasında en az farka sahip değişkenlerdir. Ailelerin demografik yapıları dikkate alındığında en az farkın olduğu alanın yine etik ve ahlaki alan olduğunu söylemek mümkündür(Yılmaz, 2020).

2.3.2.Akademik ve Okul Yaşamı Konularında Helikopterlik

Çocuk sayısının azalması ile birlikte tüm vakitlerini az sayıdaki çocuklarına harcayan ebeveynler akademik başarıyı zaman zaman hayat başarısı olarak algılamakta ve mükemmel bir gelecek için akademik başarının ilk sırada olması gerektiğine inanmaktadırlar (Bristow, 2014). En başta babaları eğitim sürecine dahil eden bu akım çocukların akademik başarılarının artması ile sonuçlanmıştır. Annelerin akademik anlamdaki kontrol ve zorlayıcı tutumları helikopter ebeveyn tutumu olarak algılanırken, babalarınki normal ilgi olarak algılanmaktadır ve çocukta olumlu sonuçlar oluşturmaktadır. Özellikle okul öncesi eğitimde ebeveynler okuldaki etkinliklerine dahil edilmektedir. Ayrıca çocukların evde yapmaları gereken ödev ve etkinliklerde de özellikle ebeveyn katılımı sağlanarak ebeveynlerin çocukları ile kaliteli vakit geçirmeleri hedeflenmektedir.

Anaokullarını takip eden süreçte ilk ve orta eğitimde ebeveynlerin performanslarını sergileyebilecekleri etkinliklere ağırlık verilmektedir. Bu etkinlikler kimi zaman meslek tanıtımı olurken çoğu zaman da kermes ya da okul gezileri şeklinde meydana gelmektedir. Lise dönemlerinde ise helikopter ebeveynlik tutumları akademik anlamda yoğunluk kazanmaktadır. Amansız bir yarışın içinde bu yarışın bir parçası olan ebeveynler rakipleri ile kıyasıya bir rekabetin içinde bulurlar kendilerini. Çocuklarını özel derslerden kurslara, sınav koçlarına ve bir dizi sınava hazırlık ritüellerine tabi tutan ebeveynler sistemin de zorlaması ile kendilerini bu çarkın içinde bulurlar. Güncel ve göz önündeki mesleklere çocukların ilgi ve yeteneğinin ne olduğunu sorgulamadan yönlendirmeye çalışan ebeveynler, zaman zaman çocukları ile çatışma yaşamaktadırlar. Duygusal anlamda çocukları ile aralarında uçurumlar açılmasını göze alan ebeveynler,

çocuklarını gözde mesleklere yönlendirme konusunda ısrarcı tutumlarından vazgeçmemektedirler. Okul yönetimlerinin de bu konuda bireysel yetenekten ziyade, okul olarak isimlerini duyurabilecekleri alanlara çocukları yönlendirme çabaları, çocukları bu anlamda nispeten etkisiz kılmaktadır. Okullar nicel başarı odaklı olduklarından, çocukları acımasız bir test tekniğine kurban etmekte ısrarcı olmaktadır. Kendilerini ifade etmekte son derece yetersiz olarak yetişen çocukların yakın gelecekteki sınavlarda başarı elde etseler bile, uzun vadede ve genel anlamda başarısız oldukları saptanmıştır. İletişim becerileri ve sosyal ilişkileri zayıf olan bireyler haline gelmektedirler. Çocukların kendi hızlarında ilerleme kaydetmelerine izin vermeyen ebeveynler ve okul yönetimleri maalesef her çocuktan benzer akademik performansı sergilemelerini beklemektedirler. Sınav kaygısı helikopter ebeveynlerin ateşlediği bir fitil haline gelmektedir ve bu durum çocuklarda hem fiziksel hem de ruhsal hasarlar bırakmaktadır. Okul sürecindeki sınav kaygısı yaşlar ilerledikçe yerini işe alınma kaygısı arkadaş tarından kabul görme ve beğenilme kaygısına bırakmaktadır. Kaygıyı helikopter ebeveyn tutumları ile öğrenip pekiştiren çocuklar ne yazık ki hayatları boyunca bu durumla başa çıkmaya çalışacaklardır. Yapılan araştırmalarda ebeveyn zoruyla bölüm seçenlerin eğitim süreçlerinde daha mutsuz oldukları, kendi istediği bölümlerde okuyan çocukların ise daha mutlu ve başarılı oldukları tespit edilmiştir (Maraş, 2018).

Üniversite dönemi ise helikopter ebeveynlerin son dönemde görüldüğü alanlardan biridir. Ülkemizde çok yaygın olmasa da yurt dışında helikopter ebeveynlerin üniversite kampüslerini mesken edindiklerini söylemek mümkündür. Hatta rektörle görüşüp alınan düşük notların hesabının sorulduğu da yapılan araştırmalarda elde edilen bulgular arasındadır. Ülkemizde ise, eğitim kurumlarına ve öğretmenlere helikopter tutumlar sonucunda yapılan müdahale en çok ilk ve orta öğrenim kademesinde gerçekleşmektedir. Üniversiteler henüz helikopter ebeveynlerin erişim alanına dahil değildir.

2.3.3. Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konularında Helikopterlik

Olası her türlü engele anında müdahale etme dürtüsü içinde olan ve bunu tamamen çocuklarının iyiliğini istediği için yaptığını öne süren günümüz ebeveynleri, bu müdahaleleri çocuklarının gelişim düzeyine uygun bir şekilde yapmadıklarında, çocuklarının yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli becerileri edinmelerini engellemiş olmaktadır (Buhl, 2007). Öz güven yoksunu bireyler tamamen bu iyi niyetin istenmeyen sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Tek başlarına yaşamada zorluk çeken çocuklar özellikle üniversite yaşamlarında aileden uzak kalma ve yaşadıkları yeri çekip çevirmede

zorlanmaktadır. Hatta yapılan araştırmalarda özellikle annelerin sık sık yurt ziyaretleri yaptıkları ve çocuklarının gündelik yaşamlarını düzene sokmak için sürekli çabaladıkları da belirtilmektedir (Marsh, 2007) Ayrıca ebeveynlerin sağladıkları konfora ve sorumluluk almamanın verdiği rahatlığa alışan çocuklar, yetişkin olup iş hayatına atılsalar da aileleri ile birlikte yaşamaya devam etmektedirler. Türkiye 'de çalışan gençlerin aileleri ile yaşamaya devam edenlerinin sayısı giderek artmaktadır. Tabi bu duruma ekonomik etmenlerin de etkisi büyüktür.

Çevrenin, artan terör ve saldırı olaylarının da etkisiyle güvenli bir yer olmadığını düşünen ebeveynlerin helikopter tutumlarının arttığını söylemek mümkündür. Bu duruma Y kuşağının ebeveynlerinin şahit oldukları körfez savaşı, on bir eylül saldırıları ya da daha dar çerçevede ülke içindeki saldırı ve terör olaylarının da etkisini olduğunu söylenebilir. Ayrıca bir gruba dahil olma eğiliminde olan çocukları için ebeveynlerin biraz daha titiz davranmaları, alt yapılarında var olan helikopter tutumları kuvvetlendirmektedir.

2.3.4. Duygusal Kişisel Yaşam Alanlarında Helikopterlik

Ebeveynlerin en çok helikopter tutumlar sergiledikleri alanlar ise duygusal ve kişisel yaşam alanlarıdır. Çocuklarının doğru kararlar veremeyeceklerine inanan ebeveynler özellikle eş seçimlerinde çocuklarına müdahale etmektedir (Smetana, 2006). Bu müdahaleler sonucunda dünyada genel olarak evlilik yaşının ötelendiği gözlemlenmektedir. Ayrıca buna bağlı olarak çocuk sahibi olma yaşı ve bu duruma engel olabilecek sağlık problemlerinin de artması ayrı bir araştırma konusudur. Ebeveynlerinin onaylarını almadan hareket etme ve karar vermede zorlanan çocuklar duygusal anlamda sıkıntı yaşarlar ve bu durum kişilik oluşumunu da olumsuz yönde etkilemektedir. Hep alıştıkları ve sürekli onaylandıkları bir yaşam tarzından, ikili ilişkilerin yada yalnız yaşayacakları evin ve çalışma hayatının gerektirdiği sorumlulukları almak gençlerin bazı psikolojik zorluklar yaşamalarına neden olabilir. Ebeveynlerinin prens ve prensesleri, zamanla ortadan kalkan koruma kalkanına uyum sağlamada zorlanırlar. Sürekli yönlendirme, pohpohlanma ve takdir görmeye alışan çocuklar, ikili ilişkilerde aksi durumlarla karşılaştıklarında bocalamaktadırlar ve bu durum onlarda özgüven eksikliğine sebep olmaktadır. Artan kaygı seviyesi ve ilaçla tedavi gerektiren psikolojik rahatsızlıklara helikopter ebeveynliğin sebep olduğunu söylemek mümkündür. Ülkemizde reçeteli psikolojik ilaç kullanım oranı giderek artmaktadır. Sorun çözme becerisi edinememiş bireyler karşılaştıkları ilk zorlukta çareyi ilaçlarda aramaktadırlar.

Hemen çökmeye meyilli ruh halleri ve akranlarının da benzer yolları çare edinmeleri gençleri maalesef güçsüz kişilik özelliğine sahip olmaya itmektir.

2.4.Çocukların Velilerinin Helikopter Tutum Algıları

“Keşke anne babamın benden başka meşgul olacakları işleri olsa!” söylemi uzmanları bu konuda akademik çalışmalar yapmaya iten anahtar ifadedir (Nelson ve Padilla Walker, 2007). Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği’ni dolduran, yaşları 15- 18 arasında değişen lise öğrencilerinin ebeveynlerini helikopter tutum sergiliyor olarak algıladıklarını anket sonuçlarına göre söylememiz mümkündür. Özellikle etik ahlaki konularda ve akademik başarı konularında çocuklar ebeveynlerini helikopter tutum sergiliyor olarak algılamaktadırlar. Bu durum annelerin ve babaların tutumları arasında farklılık göstermektedir. Annelerin çocuk bakımından sorumlu olmalarının daha yüksek oranda olması annelerin daha yüksek helikopter tutum sergiliyor olarak algılanmasına sebep olmaktadır. Ayrıca geleneksel aile yapısında annelerin çocuklarla olan iletişimlerinin de babalara oranla daha etkili olması da süreci şekillendiren etmenler arasındadır.

Çocukların, velilerini helikopter olarak algıladıkları bir diğer boyut da akademik alandır. Hayat başarısına sahip olmaktan ziyade ebeveynlerini memnun etmeyi öncelik haline getiren gençler, başarı ve sevimliyi maalesef aynı olarak algılamaktadırlar.

2.4.1. Anne Helikopter Tutumları

Doğumdan itibaren çocuk bakımı ve yetiştirme ile ilgili sorumluluk yükünün çoğunlukla annelerde olduğunu söylemek mümkündür. En başta sağlık ve temel bakımla ilgili olan ilgi, bakım ve alaka alışkanlığı dönüşüp, çocuklar büyüdükçe kontrol sistemine dönüşmektedir. Bu müdahaleler eğer çocukların gelişim düzeyine uygun değilse istenmedik sonuçlar doğurmaktadır. Yapılan araştırmalarda Türkiye’de annelerin üç te birinin helikopter tutum sergiledikleri belirtilmektedir (Yılmaz, 2020). Klinik psikolog Deniz Ağar (2019), bir çalışmada helikopter ebeveynlik ve bilinçli ebeveynlik arasında çok ince bir çizgi olduğunu vurgulamıştır. Helikopter annelerin kullandıkları dilin bile değişkenlik gösterdiğini söylemek mümkündür. Karnımız acıktı, ödevimiz var, artık yorulduk gibi biz dili kullanan helikopter annelerin durumu içselleştirdiğini söylemek mümkündür. Hatta çocuk sahibi olmayanlarla aralarına mesafe koydukları bile söylenebilir. Helikopter annelerin ortak özellikleri, çocukları uzakta bile olsa sürekli onlardan bahsetmeleri, çocuklarına sorumluluk vermemeleri ve başarısızlığa karşı

sergiledikleri tahammülsüz tutumlar olarak sıralanabilir. Araştırmada özellikle annelerin etik ahlaki konularda daha fazla helikopter tutumlar sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Annelerle ilgili demografik değişkenler, sergilenen helikopter tutumlarda çok az değişiklik göstermektedir. Annelerin eğitim seviyelerinin artması helikopter tutumlarda düşüşe sebep olabilirken, bu durumun kız ve erkek çocuklar için değişiklik gösterdiğini söylemek mümkün değildir.

Annelerin çocuklarına hızlı ve kolay erişebilir olmaları, helikopter tutumları artıran etmenlerden biridir. Orta öğrenim çağındaki çocukların gün içinde anneleri ile telefonla görüşme sıklığı ile ilgili yapılan bir araştırmalar bu durumu destekler niteliktedir. Şehir dışında okuyan çocuklarını her sabah uyandıran ebeveynler, gün içinde yapmaları gereken işleri, doktor kontrollerini ve alacakları ilaçları hatırlatan ebeveynler bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca gün içindeki rutin işler ve yapılanlarla ilgili de sık sık telefon görüşmeleri yapabilmektedirler. Çağımızın gözde iletişim aracı olan görüntülü görüşmeler de helikopter ebeveynlerin vazgeçemedikleri iletişim biçimlerindedir. Böylelikle hem çocuklarını hem mekanı kontrol edebilen ebeveynler rahat bir nefes alabilmektedirler. Oysaki yaşanılacak olası bir ebeveyn kaybı bu şekilde yetişen çocuklar için atlatılamaz travmalara dönüşebilmektedir. Helikopter ebeveynler sonsuza kadar yaşayamayacaklarını bilmeleri ve kendilerinden sonra da çocuklarının ayakları üzerinde kalabilmeleri için onlara gerekli becerileri edindirmelidirler. Aksi takdirde ruhsal rahatsızlıklar hatta intihar gibi istenmeyen sonuçlar oluşabilmektedir, çünkü bu rahatsızlıklar zayıf kişilikteki bireylerde daha sık görülmektedir.

Annelerin çalışma hayatında daha aktif rol almaları helikopter ebeveynlik ile ilgili tutumlarda artışı beraberinde getirmektedir. Çocuklarına yeteri kadar vakit ayıramama düşüncesi ile sınırlı zamanlarının tümünü çocuklarına adayan modern zaman anneleri, vicdanen rahatlama uğruna çocuklarına istemeden de olsa helikopter tutum sergilemektedirler. Bu durumda maalesef toplumsal baskının da rolü büyüktür. Kaliteli vakit yerine çok vakit geçirmenin çocuğun lehine olacağı algısı toplum tarafından annelere uygulanmakta olan baskının ta kendisidir. İş hayatının oluşturduğu stresle ve çocuk yetiştirmenin verdiği sorumluluk duygusu anneleri genelde yetersiz olduklarına dair bir inancı sürüklemektedir. Bu durumu bir nebze olsun hafifletmek uğruna anneler çocuklarına karşı helikopter tutum sergileme eğilimi gösterebilmektedirler.

2.4.2. Baba Helikopter Tutumları

Babalık ile ilgili akademik çalışmalar 1970 li yıllara dayanmaktadır.(Marsiglo, 2000) Babalık akademik olarak dört başlıkta incelenmiştir. Bunlar, kültürel bir temsil olması, çocuk bakımına katılımını değerlendiren bir anlayış olması, baba-çocuk ilişkisini baz alan anlayış olması ve erkeklerin anne, çocuk ve diğer dinamiklerle etkileşimiyle oluşan baba kimliği olması şeklinde sıralanabilir. Ancak ülkemizde yapılan babalık araştırmaları deneyimden ziyade, çocuğun aileler için değişen değerine odaklanmaktadır. Baba unvanının değişiminde kadınların iş hayatına atılmaları, eşitlenen ve hatta değişen cinsiyet rollerinin de etkisi büyüktür (Barutçu ve Hıdır, 2016). Çocuk merkezli aile oluşumu da babalık rolünün değişime uğratan bir diğer faktördür. Ancak yine de babaların çocuk bakımı konusundaki müdahaleleri annelere oranla daha sınırlı olmaktadır. Toplumun babalara biçtiği rol gereği dışarda daha aktif olan babaların, annelerin tersine çocuklarına kontrol anlamında bile olsa ilgili göstermeleri çocuklarda olumlu sonuçlar oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalarda Türkiye de babaların yedide biri helikopter tutum sergilemektedir (Yılmaz, 2020). Araştırmaya göre çocukların babalarının ve annelerin helikopter tutumları arasında özellikle etik ve ahlaki konularda fark göstermediğini söylemek mümkündür. Annelerin çalışma hayatındaki yerini ve rolünü kabullenip anneleri destekleyen babaların, zamanla kontrolü annelerden aldıkları ve helikopter tutum sergilediklerini söylemek mümkündür. Babalarının ebeveynlik tutumları ile kendi ebeveynlik tutumları arasında kalan ve zaman zaman bocalayan z kuşağı babaları, çocukları ile iletişim kurmada, kendi babalarına oranla çok daha aktiftirler. Eşlerin de iş hayatında olması, babaların çocuk bakımından ev işlerine kadar her alanda görev paylaşımını yapmalarını gerekli kılmıştır. Babaların ebeveynlik anlayışına yeni bir bakış açısı getiren feminist baba akımı helikopter baba tutumlarını destekler niteliktedir (Barutçu ve Hıdır, 2016). Her ne kadar anneler ve babalar arasında şartlar eşitlenmiş gibi görünse de helikopter tutumlara bakacak olursak sergilenen tavırlar aynı olmamaktadır. Babaların anneler kadar dünyanın çok tehlikeli bir yer olduğunu düşündüklerini söylememiz mümkün değildir. Bu durum özellikle temel güven konusunda babaların daha az helikopter tutum sergilemeleri ile açıklanabilir.

2.5. Ebeveynlerin Sosyo -Ekonomik Durumları ve Sergiledikleri Helikopter Tutumlar

Ebeveynlerin sosyal statüleri helikopter tutum sergilemede farklılık göstermektedir. Bu araştırmada annelerin sergiledikleri helikopter tutumlar eğitim

seviyesine ve statüye göre değişiklik göstermemektedir. Ancak, vaktinin çoğunu evinde ve çoğunlukla şiddet içeren yayınları izlemekle geçiren annelerin dünyayı tehlikeli bir yer olarak algılamaları, aktif olarak çalışma hayatında olan annelere oranla daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Bu açıdan bakıldığında çocuklarını daha çok kontrol altında tutmaları gerektiğini düşünmeleri doğaldır. Babalarda ise eğitim seviyesi ve sosyal statü, gösterilen helikopter tutum seviyesinde değişiklikler gözlemlenmektedir. Eğitim seviyeleri ve buna bağlı olarak sosyal statüleri arttıkça babalar daha fazla helikopter tutum sergilemektedirler. Bu duruma ailenin gelir seviyesinin etkisi yadsınamaz boyuttadır. Her ne kadar eğitimde fırsat eşitliği savunulsa da sınavla öğrenci alan okullara yerleşebilen öğrencilerin ailelerinin sosyo-ekonomik durumları düşünüldüğünde, bu okullardaki düşük gelirli veli oranının yüzde yirmi olduğunu söylemek mümkündür (OECD Eğitime Bakış, 2012). Bu durumda araştırma hedefindeki çocukların çoğunun belirli bir sosyo-ekonomik düzeye sahip ebeveynleri olduğu gerçeğini vurgulamak doğru olacaktır. Çelik ve Tomul (2009), Çocuk başarısı ve ailenin sosyo-ekonomik durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarında, ailenin sosyo-ekonomik durumunu, ailenin gelir düzeyinin, ebeveynlerin eğitim seviyesinin, oturdukları yerin, baba mesleğinin ve kardeş sayıları gibi çeşitli değişkenlerin belirlediğini vurgulamıştır. Yine aynı çalışmada ailenin gelir düzeyinin çocuk başarısında olumlu yönde etkisi olduğu belirtilmiştir. Komşuları ile huzurlu bir çevrede yetişen çocukların akademik anlamda başarılı oldukları belirtilmiştir.

Çelik (2009), bir araştırmasında ailesel değişkenlerin lise dönemi çocuklarda en çok matematik becerilerinde, en az da okuma becerilerinde etki ettiğini belirtmektedir. Ayrıca ailesel değişkenlerin matematik becerilerine olan olumlu etkisi en çok ege bölgesinde görülmektedir. Güneydoğu Anadolu bölgesinde ise ailesel değişkenlerin matematik becerisine katkı sağladığını söylemek mümkün değildir. Bu durumdan ege bölgesindeki ebeveynlerin sosyo ekonomik durumlarının daha iyi seviyede olmasının çocuklara olan olumlu etkisini belirtmekte yarar vardır. Çalışmada da belirtildiği gibi gelişmiş toplumlarda okulların öğrenci üzerinde rolü büyükken, gelişmemiş toplumlarda okulların öğrenci başarılarında rolü daha çoktur (Çelik ve Tomul, 2009)

2.6. İlgili Araştırmalar

Alan yazında yapılan araştırmalarda helikopter ebeveyn tutumları ile akademik ve genel yaşam becerileri, hayat tatmini ve özgüven arasında olumlu ilişki olduğu söylenece de bu durumun çocukların gelişim düzeylerine uygun olması gerektiği ısrarla

vurgulanmaktadır. Aksi durumda, depresyon, kaygı, problem çözme ve sosyal anksiyete gibi rahatsızlıklar ve ilaçla tedavi olmayı gerektiren pek çok rahatsızlıklar gözlenebilmektedir. Hirsh ve Goldberg'e (2010) göre helikopter ebeveynlik, çocukların en ufak bir stres tecrübesi edinmelerine izin verilmeyen bir ebeveynlik türüdür. Onların yerine helikopter ebeveynler olası sorunları tespit ederler ve anında müdahale ederek çocuklarını kaygı, stres gibi olumsuz duygulardan korumuş olurlar. Ancak, kaygı ve stres ile daha ileriki yaşlarda tanışan çocuklar bu kez de problem çözme becerisi edinemedikleri için sağlıklı bir yaşam sahibi olamazlar. Cline ve Fay (1990) ın, ebeveynler ve çocuklardaki sorumluluk duygusuna dair çalışmasında sorumluluk duygusunun çocuklarda erken yaşlarda verilmesi gerektiği ve bu becerinin çocuğun sosyal yaşamında ve kişiliğinin oluşumunda çok önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır. Bu becerilerin çocuklara verilmemesi, hem akademik yaşamlarını hem de sosyal yaşamlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Annelerin helikopter tutumlar sergilemelerinin bir diğer tetikleyici unsuru da sosyal medyanın karşı konulamaz gücüdür. Kırık (2019) “instagram anneleri masum mu? “adlı çalışmasında son dönemde popüler olan, çocukları aracılığı ile birbirleri ile yarış halinde olan annelerin çocukları üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışmasında çocuklarını bir nevi teşhir eden annelerin bu tutumlarının çocuk psikolojisi üzerinde olumsuz etkilerinin olduğunu vurgulamıştır.

Yılmaz (2021), helikopter ebeveynler ve öğrenilmiş çaresizlik ile ilgili çalışmasında, çocukların aslında baştan pes ettiklerini ve girişimcilik duygusundan uzak olduklarını vurgulamaktadır. Risk almaktan çekinerek yetişen çocuklar, ileriki yaşamlarında da aynı şekilde davranmayı alışkanlık haline getirmişlerdir. Kendilerini her anlamda yetersiz görme eğilimindedirler.

Akademik anlamda daha iyi sonuçlar için fazla yükleme yapmak her zaman iyi sonuçlar vermez. Pomerants (2007) “Çok Her Zaman İyi Değildir “ adlı çalışmasında kapasitesinin üstünde görev beklenen çocuklarda kaygı düzeyinin oldukça yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca aynı çalışmada çocukların başarıları oranında sevildiklerine olan inançlarının da, helikopter ebeveyn tutumları ile pekiştirildiği vurgulanmaktadır. LeMoyne ve Buchanan (2011)' in araştırmalarına göre çocuklara anında ulaşılabilir olmanın da bu durumlara etkisi büyüktür ve gelişim düzeyine uygun olmayan müdahaleler çocukta “ben sorunumu kendim çözemiyorum” inancını oluşturmaktadır. Bu durum öz güven eksikliği ve ebeveyn bağımlılığı ile sonuçlanmaktadır. Ayrıca sürekli kontrol edildiğini ve problemlerinin sürekli ebeveynleri tarafından çözüldüğünü gören

çocukların iş hayatlarına atılmada sıkıntı yaşadıkları vurgulanmaktadır. İş mülakatlarına ebeveynleri ile giden yeni mezunların sayıları giderek artmaktadır. Hatta bazı kurumlar ebeveynlere yönelik uyum programları bile yapmaktadırlar. Carrol (2005) “ Ebeveynlerden kaçış yok “ adlı çalışmasında ebeveynlerin işyerlerine olan uzantısına değinmiştir. Mülakatlarda bizzat bulunan, maaş ve çalışma şartları hakkında detaylı bilgi alan ebeveynlerin karar vermede de etkin rol aldıkları belirtilmektedir. Önce anaokullarını, ardından ilk, orta ve yüksekokulları ele geçiren ebeveynler, iş dünyasındaki müdahalelerinin ardından sıra eş seçimlerine gelmektedir. Eş seçimlerine kadar ulaşan bu olumsuz etkiler sonucunda evlilik yaşının da giderek yükseldiği uzmanlar tarafından vurgulanmaktadır. Brian J. Willoughby (2009) bir çalışmasında, yetişkinler arasındaki evlilik yaşının bu sebeple ötelendiğini ve buna bağlı olarak da çocuk sahibi olma yaşının da artık ileriye çekildiğini belirtmiştir. Ayrıca evlenip ebeveynlerinden ayrı evlerde yaşamayı öteleyen gençlerin, bu durumu alışkanlığa dönüştürdükleri ve ebeveyn odaklı yaşamaya devam ettikleri belirtilmektedir (Shulman, S., Rosenheim, E., & Knafo, D. (1999). Seda Çetin Avcı “Yeni Bir Kavram: Helikopter Ebeveynlik “ adlı çalışmasında bu anlık müdahalelerin, çocukların hayatları boyunca süregelen bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır. Çocukların iyiliği için yapılan bu tarz iyi niyetli girişimleri, kötü sonuçlar doğurmaktadır.

Helikopter ebeveyn tutumlarının tetikleyici unsurlarından bir diğeri ise çevreye karşı duyulan güvensizliktir. L.Kelly (2017) “Helikopter Ebeveynlik ve Çocuklarla Ebeveynler Arasındaki İletişim Araçları” adlı çalışmasında dünyayı güvenli bir yer olarak görmeyen ebeveynlerin çok sık olarak çocukları ile iletişime geçtiklerini vurgulamıştır. Artan terör olayları, zorbalık, istismar gibi topluma korku salan ifadelerin kamuoyunda ve gündemde fazlaca yer etmeleri süreci tetikleyen en önemli faktörlerden birisi haline gelmiştir. En başta güvenlik ve koruma olarak başlayan bu olgu zamanla yerini kontrole ve alışkanlığa bırakmıştır. Henning ve Randal (2007) özellikle 11 Eylül saldırıları gibi tüm dünyanın şahit olduğu terör olaylarının sonrasında oluşan tedirginliğin de kontrol ve helikopter tutuları arttırdığını savunmaktadırlar. Ayrıca özellikle yurt dışında artan zorbalık ve şiddet içerikli eylemler okullara olan güveni de sarsmıştır. Ebeveynler maalesef okulları güvenli bulmadıkları için helikopter tutumlar sergilemektedirler (Collage Parents of America, 2006). Ülkemizde de özellikle büyük şehirlerdeki kalabalık okullarda güvenliğe dair ebeveyn kaygısı giderek artmaktadır. Ancak bu çalışmamızda sınavla öğrenci alan okullardaki çocukların annelerinin etik ahlaki konularda ve akademik anlamda, temel güven alanından daha fazla helikopter tutum sergiledikleri

anket sonuçlarından anlaşılmaktadır. Annelerin etik-ahlaki, akademik, duygusal ve kişisel yaşamda sergiledikleri tutumlar öğrenciler tarafından helikopter tutum olarak algılandığında, temel güven ve yaşam becerileri konularındaki tutumları normal ilgi olarak algılanmaktadır. Babaların ise genel olarak sadece etik ve ahlaki konulardaki tutumları çocuklar tarafında helikopter tutum olarak algılanmaktadır. Onun dışındakiler normal ilgi olarak algılanmaktadır.

Yapılan araştırmalarda helikopter ebeveynliğin çıkış noktasının akademik başarı olduğu vurgulanmaktadır. Çocukları yönlendirmeden ziyade onları genellikle istemedikleri aktivite ve akademik alanlara zorlama, çocuklarda olumsuz etkiler bırakmaktadır. En başarılı, en yetenekli, en istikrarlı çocuğa sahip olma tutkusu aslında ebeveynlerin kendi yaşamlarında gerçekleştiremedikleri hayallerini somutlaştırma çabasıdır. Çin’de kaplan anneler, zorlu spor dallarında uzmanlaşmaları için çocuklarının acımasız eğitim şartlarına tabi tutulmasını desteklemektedirler. Ancak akademik çalışmalarda ebeveynlerin sürece dahil olmasının başarıyı artırdığı da vurgulanmaktadır (Hirsh, 2010). Burada dengeyi sağlamak önem arz etmektedir. Ayrıca çocukların ilgi alanlarının ne olduğuna bakmaksızın, onları göz önünde olan meslek seçimlerine zorlayan ebeveynlerin sayısının giderek arttığını söylemek mümkündür. Ailelerin zoru ile kazanılan okullara yerleştikten sonra çocuklarda hedefe ulaşmanın verdiği bir teslimiyet ile pes etme ya da artık eskisi kadar hırslı davranmama eğilimleri görülmektedir. Çoğu lise öğrencisi bu pes edişi ailelere tepki göstermek için de yapmaktadırlar. Ayrıca sürekli ebeveynlerinin hedef belirlemelerine alışan çocuklar, karar verme sırası kendilerine geldiğinde sağlıklı düşünememektedirler. Maraş (2018), gençlerin üniversite seçimleri ve ebeveyn tutumları ile ilgili çalışmasında, üniversite bölümlerine kendi istekleri ile giden öğrencilerin akademik ve yaşam başarısının, ebeveyn etkisinde kalarak seçim yapan öğrencilerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ebeveynler üniversite seçimlerinde etkilidir. Bu durum maalesef üniversite eğitimlerini yarıda bırakan ve tam olarak kendi ilgilerinin ne olduğunu keşfedemeyen gençlerin sayısının artması ile sonuçlanmaktadır. Yurt dışında lise öğrencilerinin lise bitiminde ilgi alanlarını keşfetmeleri, hayatı ve kendi başlarına yaşamayı öğrenmeleri için eğitime bir yıl ara verme geleneği “gap year” olarak adlandırılır (Erdoğan, 2016). Çocuklar bu süre boyunca seyahat ederler, evsizlere yardım ederler, çeşitli hayır kuruluşları ile birlikte dünyayı gezerler ve bu süreçte ailelerinden destek almazlar. Günlük işlerle kazandıkları harçlıklarla hayatlarını sürdürürler. Yılın sonunda muhtemelen yeni bir dil öğrenmiş ve pek çok sayıda insan tanımış olurlar. Ayrıca öz yeterlilik ve öz güvenleri de gelişmiş olur. Türkiye’de ise son

dönemde popüler olan “mezuna kalma” kavramı çocukların bir yıl bunca sadece sınava hazırlanmaları anlamına gelmektedir. İnsan ilişkilerinde zaten zayıf olan gençlerin bir de bir yıl boyunca sürekli sınava hazırlanmaları bazı çocuklarda kaygı bozukluklarına neden olabilmektedir. Zaten helikopter ebeveyn tutumları sergileyen ebeveynlerin, çocuklarının bu tarz bir tecrübe edinmelerine izin vermeleri oldukça zordur. Onlara göre uzun bir süre evden ve aileden uzakta olup, ailenin tanımadığı kişilerle bilinmeyen yerlere yapılan seyahatler oldukça tehlikelidir. Sınavla öğrenci alan okullardan mezun olan öğrencilerden tıp ya da mühendislik dallarını seçmeleri beklenmektedir. Ancak en başta ebeveyn zoru ile bu okullara yerleşen çocuklar, fen ve sayısal alanda eğitimlerini devam ettirmede zorluk yaşamaktadırlar. Meslekleri icra etmede sorun yaşayan bir diğer meslek grubu da hukuktur. Hukuk alanı karar verme ve analiz yapma becerisinin çok gelişmiş olması beklenen öğrencilerin seçmeleri gereken bir alandır. Sürekli ebeveyn onayı ve ebeveynlerinin kararları almasına alışkın çocuklar gerek eğitim sürecinde gerekse mezun olduktan sonraki aşamada oldukça zor anlar yaşamaktadırlar. Houston üniversitesinde yapılan bir araştırma hukuk öğrencilerinin karar verme ve problem çözme becerilerinin yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Özellikle 2000 li yıllarda doğan çocukların iş yaşamına atılmaları ile bu sorun gündeme gelmiştir. Yetiştirilme tarzlarındaki helikopter tutumlar çocukların karar verme becerileri ile birlikte öz güven ve öz yeterlilik becerilerini de etkilediği belirtilmektedir. Eleştiriye tamamen kapalı olan Y kuşağı, ebeveynlerinin helikopter tutumları sonucunda koşulsuz kabul ve onaya alışmışlardır ve iş yerlerindeki patronları bu durumu kabullenmekte zorlanmaktadırlar. Yaşın ve Demir (2018) Y kuşağının işyerlerindeki aidiyet duygusuyla ilgili çalışmalarında, helikopter tutumlarla yetiştirilen çocukların çalışma çağları geldiğinde kurum aidiyetinden oldukça uzak bir yapıya sahip olduklarını belirtmektedirler. Ayrıca yine aynı çalışmada, Y kuşağının iş yerlerinde kendilerini sürekli yetersiz gördükleri de vurgulanmaktadır. Sosyalleşme ve takım çalışmalarında zorlanan bu bireyler, yetiştirildikleri helikopter tutumlar sonucunda işbirliğine dayalı işlerde de zorluk çekmektedir. Bunun başlıca sebepleri arasında sürekli onaylanmaya ihtiyaç duyan gençlerin karar verme becerileri edinmemeleri gelmektedir. Yapılan bir diğer çalışmada eğer toplumların gelişim düzeyleri yüksekse okullarının niceliğinin ve niteliğinin çocukların başarıları üzerine çok büyük etkilerinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda çocuk başarısında asıl belirleyici olan ailelerdir. Tam tersi olarak da, eğer toplumun gelişmişlik düzeyi düşük ise akademik başarıda belirleyici rol özellikle okuma becerileri konusunda okullardadır. Buna bağlı olarak sosyo-ekonomik durumu düşük olan ebeveynler çocuklarına yeterli

Çalışma ortamı sağlayamadıkları için bu durum okul başarılarını etkilemektedir (Kazım elik, Ekber Tomul, 2009)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine kullanılan istatistiksel işlemler” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. “Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda mevcut olan durumu kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012). Çalışma Denizli ili Merkezefendi ilçesindeki sınavla öğrenci alan okullarda, helikopter ebeveynlere sahip öğrencilerin, kendileri ile ilgili seçimlerde bağımsız davranıp davranmadıklarını ölçmeyi amaçlayan bir araştırmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde nitelikli okullarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. İlçe genelinde 5 ortaöğretim okulu sınavla öğrenci almaktadır. Bu okullarda 2793 öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırma evrenini yansıtacak nitelikte 330 öğrenci ile yüz yüze görüşülerek ölçek formları “Seçkisiz örnekleme” yöntemiyle 330 ölçek dağıtılmıştır. Boş olan, tam doldurulmayan ve kişisel bilgi yazılan formlar elenerek 285 öğrenciden elde edilen formlardan veriler değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan ölçekleri dolduran araştırma katılımcılarının dağılımı Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. *Katılımcı Öğrencilerin Dağılımları*

Değişken	Kategori	n	%
Okul türü	Anadolu Lisesi	146	51,2
	Fen Lisesi	107	37,5
	Sosyal Bilimler Lisesi	32	11,2
Sınıf	9. sınıf	115	40,4
	10. Sınıf	94	33,0
	11. Sınıf	43	15,1
	12. Sınıf	33	11,6
Cins	Kız	190	66,7
	Erkek	95	33,3
Sosyo-ekonomik durum	Düşük	36	12,6
	Orta	217	76,1
	Yüksek	32	11,2

(Devamı arkadadır)

Değişken	Kategori	n	%
Baba eğitim durumu	İlkokul	52	18,2
	Ortaokul	34	11,9
	Lise	81	28,4
	Üniversite	118	41,4
Kardeş sayısı	Yok	31	10,9
	1	134	47,0
	2	88	30,9
	3 ve üzeri	32	11,2

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin % 51,2’sinin Anadolu lisesinde, % 37,5’inin Fen lisesinde ve % 11,2’sinin Sosyal bilimler lisesinde öğrenim görmektedirler. Sınıf dağılımları % 40,4’ünün 9. sınıf, % 33,0’ünün 10. Sınıf, % 15,1’inin 11. Sınıf ve % 11,6’sının 12. Sınıflarda öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin cinsiyet olarak % 66,7’si kız, % 33,3’ü erkektir. Öğrencilerin ailelerinin sosyo ekonomik durumları dağılımları olarak % 76,1’i orta düzeyde, % 12,6’si düşük ve % 11,2’si yüksek düzeyde olarak belirtmektedir. Anne eğitim durumu dağılımının % 34,7’si üniversite mezunu ve % 28,4’ü lise mezunudur. Baba eğitim durumu dağılımının ise %41,4’ünü üniversite mezunu, % 28,4’ü lise mezunu ve % 11,9’u ortaokul mezunudur. Öğrencilerin kardeş sayıları dağılımının % 47,0’sinin 1 kardeşi, % 30,9’unun 2 kardeşi ve % 11,2’sinin 3 ve üzeri kardeşe sahipken % 10,9’unun ise hiç kardeşi yoktur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilere ait “a) Okul türü, b) Sınıf, c) Cinsiyet, d) Sosyo-ekonomik durum, e) Anne eğitim durumu, f) Baba eğitim durumu, g) Kardeş sayısı olmak üzere 7 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise Yılmaz (2019) çalışmasında geliştirilen “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)” kullanılmıştır. Ölçek 4 alt boyuttan meydana gelmektedir. Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH) boyutu 6 madde, Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH) boyutu 5 madde, Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik” (TGYBKH) boyutu 6 madde ve Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH) boyutu 4 madde ile ölçülmüştür.

Ölçek boyutları ve alt boyutları oluşturan maddeler aşağıda Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Ölçek Boyutları ve Madde Dağılımları

Alt Boyutlar	Ölçek Maddeleri
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	5 – 9 – 12 – 16 – 19 - 21
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	4 – 8 – 11 – 15 – 20
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	1 – 3 – 6 – 13 – 17 - 18
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH)	2 – 7 – 10 – 14

Helikopter Anne Ölçeğine ait güvenilirlik değerleri ölçeğin orijinal çalışmasında Tablo 3.3’te verilen sonuçlara elde edilmiştir.

Tablo 3.3. Ölçek Boyutlarının Güvenirlik Dağılımları

Alt Ölçekler	İç Tutarlık AFA	İç Tutarlık DFA
EAKH	.82	.83
AOYKH	.83	.78
TGYBKH	.79	.83
DYKH	.80	.76
Ölçeğin Tamamı İçin	.85	.83

Tablo incelendiğinde tüm değerlerin .70’den büyük olduğu görülmektedir. Bu durum helikopter ölçeğinin iç tutarlık özelliği yönünden yeterli güvenilirlik düzeyine sahip olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2010).

Ölçek 4’lü likert tip olup seçenekler aşağıdaki gibidir.

- (1) Hiç böyle davranmaz
- (2) Arada sırada böyle davranır
- (3) Çoğu zaman böyle davranır
- (4) Hep böyle davranır şeklinde seçenektir.

3.4. Verilerin Analizi

Öğrencilerin ölçeklere verdikleri cevaplar anneler ve babaları için ayrı ayrı SPSS 24 istatistik programına kodlanarak girilmiş ve analizler bu verilerle ayrı ayrı yapılmıştır.

Tablo 3.4. Çalışma Verilerinin Cronbach Alpha Dağılımları

Alt Ölçekler	Annelerle İlgili	Babalarla ilgili
EAKH	,832	,866
AOYKH	,844	,869
TGYBKH	,823	,838
DYKH	,769	,783
Ölçek toplamı	,875	,874

Tablo 3.4 incelendiğinde bütün değerlerin ,70’ten yüksek olduğu ve hem anneler hem de babalarla ilgili verilerin güvenilirlik düzeyinin yüksek derecede olduğu görülmektedir.

Ölçekle elde edilen verilerin dağılımının normallik analizini test etmek için yapılan basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerine bakıldığında anneler için elde edilen veriler Tablo 3.5’te verilmiştir.

Tablo 3.5. *Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) Annelerle İlgili Verilerin Basıklık ve Çarpıklık Analizi*

Ölçek ve Alt Boyutları	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	-,511	,278
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	-,406	,498
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	,772	,986
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH)	-,464	,066
Ölçek Geneli	-,533	,223

Tablo 3.5’te ölçek ve alt boyutlarının annelerle ilgili olarak “Basıklık ve Çarpıklık” değerlerinin -1,50 ile +1,50 arasında yer aldığı ve Tabachnik ve Fidell (2013) çalışmasında belirttiği üzere verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Verilerin normal dağıldığı görüldüğünden analizlerde parametrik testlerin kullanılmıştır. Manidarlık düzeyinde $\alpha = .05$ değeri göz önünde bulundurulmuştur.

Öğrencilerin babaları için verdikleri cevapların normallik dağılımı Tablo 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.6. *Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) Babalarla İlgili Verilerin Basıklık ve Çarpıklık Analizi*

Ölçek ve Alt Boyutları	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	-,778	,321
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	,617	,318
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	1,387	1,193
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH)	-,305	,429
Ölçek Geneli	,012	,636

Tablo 3.6’da ölçek ve alt boyutlarının babalarla ilgili olarak “Basıklık ve Çarpıklık” değerlerinin -1,50 ile +1,50 arasında yer aldığı ve Tabachnik ve Fidell (2013) çalışmasında belirttiği üzere verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Verilerin normal dağıldığı görüldüğünden analizlerde parametrik testlerin kullanılmıştır. Manidarlık düzeyinde $\alpha = .05$ değeri göz önünde bulundurulmuştur.

“Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)” aralıkları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Helikopter tutum: (Aritmetik ortalama + 2 SS) = 56 puan ve üzeri

Normal ilgi sınırları: (Aritmetik ortalama \pm 1 SS) = 32 – 55 puan arası

İlgisiz Tutum (Aritmetik ortalama - 2 SS) = 21 – 31 puan arası

Araştırmada veriler yapılırken aşağıda verilen süreç izlenmiştir.

1) Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel değişkenlerinin dağılım analizlerinde “betimsel istatistikler (frekans ve yüzde)” kullanılmıştır.

2) Öğrencilerin ikili olan cinsiyete analizlerde “Bağımsız Örneklem T” testi kullanılmıştır.

3) Öğrencilerin okul türü, sınıf seviyesi, anne ve babalarının eğitim düzeyleri ve kardeş sayıları gibi ikiden fazla kategorik değişkenlere göre analizlerde “tek yönlü varyans analizi (One way Anova)” analizi kullanılmıştır. Farklılıkların olduğu grupların tespitinde ise Post Hoc Tukey HSD testi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde verilerin analiziyle ulaşılan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

1. Denizli ili Merkezefendi ilçesindeki sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin; velilerinin, helikopter ebeveyn tutumları ve alt problemlerine ilişkin algıları ne düzeydedir? Velilerin tutumları hangi düzey sınırlarındadır? Ve 2. Öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları ilişkin algıları kişisel değişkenlerine göre (okul türü, sınıf düzeyi, cinsiyet, ailenin sosyo ekonomik düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve kardeş sayılarına anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" olmak üzere 2 alt problem ile bunlara ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "Denizli ili Merkezefendi ilçesindeki sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin; velilerinin, helikopter ebeveyn tutumları ve alt problemlerine ilişkin algıları ne düzeydedir? Velilerin tutumları hangi düzey sınırlarındadır?" biçiminde belirlenmiştir.

Nitelikli okullarda öğrenim gören öğrencilerin algılarına göre velilerin helikopter tutumları ve alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma sonuçları Tablo 4.1 ve 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Annelerinin Helikopter Ebeveyn Tutumlarına Yönelik Algıları

Alt boyutlar ve ölçek	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	285	2,20	,66	Helikopter tutum
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	285	2,04	,68	Helikopter tutum
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	285	1,51	,44	Normal ilgi
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik" (DYKH)	285	2,35	,59	Helikopter tutum
Ölçek Geneli	285	2,05	,47	Helikopter tutum

Tablo 4.1.'de öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumlarıyla ilgili olarak Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH) boyutunda ($\bar{X}=2,20$) ortalamayla "Helikopter tutum", Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)

boyutunda ($\bar{X}=2,04$)ortalamayla “Helikopter tutum”, Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH) boyutunda ($\bar{X}=1,51$) ortalamayla “Normal ilgi” ve Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH) boyutunda ($\bar{X}=2,35$) ortalamayla “Helikopter tutum” sergiledikleri görülürken Ölçek Genel ortalamasının ise ($\bar{X}=2,05$) ortalamayla “Helikopter tutum” sergilediklerini düşündükleri görülmüştür. Buna göre nitelikli okul öğrencilerinin ebeveynlerinden annelerinin helikopter tutumlarıyla ilgili olarak etik, ahlaki konular, akademik ve okul yaşamı, duygusal ve kişisel yaşam alanlarında ve genel olarak helikopter tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu düşündükleri görülürken temel güven ve yaşam boyutunda ise normal düzeyde helikopter tutumlar sergilediklerini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Babalarının Helikopter Ebeveyn Tutumlarına Yönelik Algıları

Alt boyutlar ve ölçek	n	\bar{X}	s	Düzeyi
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	285	2,28		Helikopter tutum
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	285	1,65		Normal ilgi
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	285	1,24		Normal ilgi
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH)	285	1,95		Normal ilgi
Ölçek Geneli	285	1,77		Normal ilgi

Tablo 4.2.’de öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumlarıyla ilgili olarak Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH) boyutunda ($\bar{X}=2,28$) ortalamayla “Helikopter tutum”, Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH) boyutunda ($\bar{X}=1,65$) ortalamayla “Normal ilgi”, Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH) boyutunda ($\bar{X}=1,24$) ortalamayla “Normal ilgi” ve Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH) boyutunda ($\bar{X}=1,95$) ortalamayla “Normal ilgi” sergiledikleri görülürken Ölçek Genel ortalamasının ise ($\bar{X}=1,77$) ortalamayla “Normal ilgi” sergilediklerini düşündükleri görülmüştür. Buna göre nitelikli okul öğrencilerinin ebeveynlerinden babalarının helikopter tutumlarıyla ilgili olarak etik, ahlaki konularda yüksek seviyede helikopter tutumlar içinde bulunurlarken, akademik ve okul yaşamı, temel güven ve yaşam, duygusal ve kişisel yaşam alanlarında ve genel olarak helikopter tutumlarının normal ilgi düzeyinde olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Annelerle babalarının helikopter tutum ve davranışlarına yönelik algılarının etik ve ahlaki konularda benzer iken diğer boyutlarda ve genel olarak farklı olduğu görülmüştür.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları ilişkin algıları kişisel değişkenlerine göre (okul türü, sınıf düzeyi, cinsiyet, ailenin sosyo ekonomik düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algılarının okul türüne göre Anova testi sonuçları Tablo 4.3 ve 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Okul Türüne Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Okul Türü	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Anadolu L.	146	2,30	,66	3,70	,02*	1-2
	Fen L.	107	2,07	,64			
	Sosyal BL.	32	2,19	,66			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Anadolu L.	146	2,12	,66	2,25	,10	Yok
	Fen L.	107	2,00	,71			
	Sosyal BL.	32	1,86	,60			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Anadolu L.	146	1,51	,47	,07	,92	Yok
	Fen L.	107	1,50	,42			
	Sosyal BL.	32	1,53	,42			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Anadolu L.	146	2,36	,61	,08	,91	Yok
	Fen L.	107	2,35	,56			
	Sosyal BL.	32	2,31	,60			
Ölçek Geneli	Anadolu L.	146	2,09	,48	1,95	,14	Yok
	Fen L.	107	1,98	,46			
	Sosyal BL.	32	2,00	,47			

*p<0,05

1. Anadolu Lisesi

2. Fen Lisesi

3. Sosyal Bilimler Lisesi

Tablo 4.3’de öğrencilerin velilerinden annelerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının okul türüne göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=3,70$; $p<0,05$) anlamlı farklılık gösterdiği ancak AOYKH boyutunda ($F=2,25$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,07$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F=,08$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=1,95$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Farklılık gösteren EAKH boyutunda farklılığın olduğu grupları bulmak için yapılan Post Hoc Tukey analizi sonucunda Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerle ($\bar{X}_{AL}=2,30$) Fen liselerinde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}_{FL}=2,07$) arasında farklılık olduğu ve Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerin daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. Buradan anneler göz önüne alındığında helikopter ebeveynlik algıları olarak Anadolu Lisesi öğrencilerinin fen lisesi öğrencilerine göre anlamlı derecede farklı ve yüksek algılara sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4.4. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algularının Okul Türüne Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Okul Türü	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Anadolu L.	146	2,46	,80	6,62	,00*	1-2
	Fen L.	107	2,06	,69			
	Sosyal BL.	32	2,24	,82			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Anadolu L.	146	1,72	,63	1,86	,15	Yok
	Fen L.	107	1,57	,66			
	Sosyal BL.	32	1,60	,61			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Anadolu L.	146	1,29	,40	2,95	,05	Yok
	Fen L.	107	1,18	,33			
	Sosyal BL.	32	1,25	,30			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Anadolu L.	146	2,04	,66	3,08	,04*	1-2
	Fen L.	107	1,86	,59			
	Sosyal BL.	32	1,83	,66			
Ölçek Geneli	Anadolu L.	146	1,87	,47	5,29	,00*	1-2
	Fen L.	107	1,65	,43			
	Sosyal BL.	32	1,73	,45			

*p<0,05 1. Anadolu Lisesi 2. Fen Lisesi 3. Sosyal Bilimler Lisesi

Tablo 4.4'te öğrencilerin velilerinden babalarının helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algularının okul türüne göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=6,62$; $p<0,05$), DYKH boyutunda ($F=3,08$; $p<0,05$) ve ölçek genelinde ($F=5,29$; $p<0,05$) anlamlı farklılık görüldüğü fakat AOYKH boyutunda ($F=1,86$; $p>0,05$) ve TGYBKH boyutunda ($F=2,95$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Farklılık gösteren EAKH, DYKH ve ölçek genelinde farklılığın olduğu grupları bulmak için yapılan Post Hoc Tukey analizi sonucunda EAKH boyutunda Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerle ($\bar{X}_{AL}=2,46$) Fen liselerinde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}_{FL}=2,06$) arasında Anadolu liselerinde öğrenim görenler lehine farklılık olduğu, DYKH boyutunda Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerle ($\bar{X}_{AL}=2,06$) Fen liselerinde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}_{FL}=1,86$) arasında Anadolu liselerinde öğrenim görenler lehine farklılık olduğu ve ölçek genelinde Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerle ($\bar{X}_{AL}=1,87$) Fen liselerinde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}_{FL}=1,65$) arasında Anadolu liselerinde öğrenim görenler lehine farklılık olduğu görülmüştür. Buradan babalar göz önüne alındığında helikopter ebeveynlik algularının Anadolu Lisesi öğrencilerinin fen lisesi öğrencilerine göre anlamlı derecede farklı ve yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algularının sınıf düzeylerine göre Anova testi sonuçları Tablo 4.5 ve 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Sınıf Düzeylerine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Sınıf Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	9. Sınıf	115	2,31	,67	2,04	,10	Yok
	10. Sınıf	94	2,14	,58			
	11. Sınıf	43	2,05	,73			
	12. Sınıf	33	2,20	,69			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	9. Sınıf	115	2,18	,65	3,12	,02*	1-2
	10. Sınıf	94	1,93	,66			
	11. Sınıf	43	1,90	,69			
	12. Sınıf	33	2,09	,76			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	9. Sınıf	115	1,53	,48	,76	,51	Yok
	10. Sınıf	94	1,50	,38			
	11. Sınıf	43	1,43	,43			
	12. Sınıf	33	1,57	,46			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	9. Sınıf	115	2,48	,54	3,50	,01*	1-2
	10. Sınıf	94	2,26	,63			
	11. Sınıf	43	2,22	,61			
	12. Sınıf	33	2,28	,52			
Ölçek Geneli	9. Sınıf	115	2,13	,48	2,89	,03*	1-2
	10. Sınıf	94	1,97	,44			
	11. Sınıf	43	1,93	,49			
	12. Sınıf	33	2,04	,48			

*p<0,05

1. 9. sınıf

2. 10. sınıf

3. 11. Sınıf

4.12. sınıf

Tablo 4.5'te öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının sınıf düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=2,04$; $p>0,05$) ve TGYBKH boyutunda ($F=,76$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği ancak AOYKH boyutunda ($F=3,12$; $p<0,05$), DYKH boyutunda ($F=3,50$; $p<0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=2,89$; $p<0,05$) anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Farklılık gösteren AOYKH, DYKH boyutlarıyla genel ortalamada farklılığın olduğu grupları bulmak için yapılan Post Hoc Tukey analizi yapılmıştır. AOYKH boyutunda 9. Sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}_{9.sınıf}=2,18$) 10. Sınıf öğrencileri ($\bar{X}_{10.sınıf}=1,93$) arasında ve 9. Sınıflar lehine farklılık olduğu saptanmıştır. DYKH boyutunda 9. Sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}_{9.sınıf}=2,48$) 10. Sınıf öğrencileri ($\bar{X}_{10.sınıf}=2,26$) arasında ve 9. Sınıflar lehine farklılık olduğu saptanmıştır. Genel olarak 9. Sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}_{9.sınıf}=2,13$) 10. Sınıf öğrencileri ($\bar{X}_{10.sınıf}=1,97$) arasında ve 9. Sınıflar lehine farklılık olduğu saptanmıştır. Buradan farklılığın AOYKH, DYKH boyutlarıyla genel ortalamada farkın 9 ve 10. Sınıflar arasında ve 9. Sınıflar lehine olduğu söylenebilir.

Tablo 4.6. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Sınıf Düzeylerine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Sınıf Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	9. Sınıf	115	2,42	,77	2,46	,06	Yok
	10. Sınıf	94	2,26	,76			
	11. Sınıf	43	2,09	,77			
	12. Sınıf	33	2,14	,84			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	9. Sınıf	115	1,73	,65	,97	,40	Yok
	10. Sınıf	94	1,61	,64			
	11. Sınıf	43	1,59	,67			
	12. Sınıf	33	1,57	,54			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	9. Sınıf	115	1,27	,37	,62	,59	Yok
	10. Sınıf	94	1,24	,34			
	11. Sınıf	43	1,19	,40			
	12. Sınıf	33	1,21	,39			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	9. Sınıf	115	2,08	,63	2,57	,05	Yok
	10. Sınıf	94	1,87	,63			
	11. Sınıf	43	1,86	,71			
	12. Sınıf	33	1,83	,55			
Ölçek Geneli	9. Sınıf	115	1,86	,46	2,56	,05	Yok
	10. Sınıf	94	1,74	,44			
	11. Sınıf	43	1,67	,48			
	12. Sınıf	33	1,68	,48			

*p<0,05

1. 9. sınıf

2. 10. sınıf

3. 11. Sınıf

4.12. sınıf

Tablo 4.6’da öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının sınıf düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=2,46$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F=,97$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,62$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F=2,57$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=2,56$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulardan öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumlarının sınıf düzeylerine göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algılarının Cinsiyete göre t testi sonuçları Tablo 4.7 ve 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Cinsiyete Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	p
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Kız	190	2,20	,68	-,20	,84
	Erkek	62	2,21	,61		
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Kız	190	2,00	,69	-1,61	,10
	Erkek	62	2,14	,65		
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Kız	190	1,47	,42	-1,83	,06
	Erkek	62	1,58	,47		
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Kız	190	2,32	,62	-,97	,33
	Erkek	62	2,40	,51		
Ölçek Geneli	Kız	190	2,02	,48	-,95	,34
	Erkek	62	2,08	,45		

* $p<0,05$

Tablo 4.7’de görüldüğü üzere öğrencilerin annelerinin helikopter tutumlarıyla ilgili algılarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre EAKH boyutunda ($t= -,20$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($t= -1,61$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($t= -1,83$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($t= -,97$; $p>0,05$) ve Ölçek Geneli ($t= -,95$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumlarıyla ilgili algılarının benzer olduğu ve anlamlı farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Cinsiyete Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	p
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Kız	190	2,33	,81	1,39	,16
	Erkek	62	2,19	,72		
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Kız	190	1,61	,63	-1,37	,16
	Erkek	62	1,73	,65		
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Kız	190	1,24	,37	-,41	,68
	Erkek	62	1,26	,36		
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Kız	190	1,95	,68	,18	,85
	Erkek	62	1,94	,54		
Ölçek Geneli	Kız	190	1,77	,48	,17	,86
	Erkek	62	1,76	,43		

* $p<0,05$

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere öğrencilerin babalarının helikopter ebeveynlik tutumlarıyla ilgili algılarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre EAKH boyutunda ($t= 1,39$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($t= -1,37$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($t= -,41$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($t= ,18$; $p>0,05$) ve Ölçek Geneli ($t= ,17$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumlarıyla ilgili algılarının benzer olduğu ve anlamlı farklılık göstermediği söylenebilir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algılarının ailenin sosyo ekonomik düzeyine göre Anova testi sonuçları Tablo 4.9 ve 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.9. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Ailenin Sosyo Ekonomik Düzeyine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Sosyo ekonomik Düzey	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Düşük	36	2,37	,77	1,52	,21	Yok
	Orta	217	2,19	,63			
	Yüksek	32	2,11	,71			

(Devamı arkadadır)

Alt boyutlar ve ölçek	Sosyo ekonomik Düzey	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Düşük	36	2,11	,69	,44	,63	Yok
	Orta	217	2,02	,68			
	Yüksek	32	2,11	,64			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Düşük	36	1,56	,43	,36	,69	Yok
	Orta	217	1,51	,44			
	Yüksek	32	1,47	,47			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Düşük	36	2,36	,53	,25	,77	Yok
	Orta	217	2,35	,59			
	Yüksek	32	2,28	,64			
Ölçek Geneli	Düşük	36	2,14	,48	1,03	,35	Yok
	Orta	217	2,03	,47			
	Yüksek	32	2,00	,51			

*p<0,05 1. Düşük 2. Orta 3. Yüksek

Tablo 4.9’da öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının ailelerinin sosyoekonomik düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=1,52$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F=,44$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,36$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F=,25$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=1,03$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre ailelerin sosyo ekonomik düzeylerine göre öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveynlik tutumlarına yönelik algılarının farklılaşmadığı ve benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 4.10. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Ailenin Sosyo Ekonomik Düzeyine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Sosyo ekonomik Düzey	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Düşük	36	2,41	,95	,68	,50	Yok
	Orta	217	2,28	,76			
	Yüksek	32	2,19	,75			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Düşük	36	1,59	,65	,46	,63	Yok
	Orta	217	1,65	,64			
	Yüksek	32	1,74	,65			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Düşük	36	1,22	,44	,33	,71	Yok
	Orta	217	1,24	,35			
	Yüksek	32	1,29	,43			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Düşük	36	1,83	,64	1,69	,18	Yok
	Orta	217	1,94	,60			
	Yüksek	32	2,11	,86			
Ölçek Geneli	Düşük	36	1,76	,56	,12	,88	Yok
	Orta	217	1,77	,43			
	Yüksek	32	1,81	,54			

*p<0,05 1. Düşük 2. Orta 3. Yüksek

Tablo 4.10’da öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının ailelerinin sosyoekonomik düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=,68$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F=,46$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,33$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F=1,69$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde

($F=,12$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre ailelerin sosyo ekonomik düzeylerine göre öğrencilerin babalarının helikopter ebeveynlik tutumlarına yönelik algılarının farklılaşmadığı ve benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algılarının anne eğitim düzeyine göre Anova testi sonuçları Tablo 4.11 ve 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Anne Eğitim Düzeyi	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	İlkokul	68	2,43	,69	5,23	,00*	1-3; 1-4
	Ortaokul	37	2,27	,62			
	Lise	81	2,02	,63			
	Üniversite	99	2,16	,63			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	İlkokul	68	2,04	,61	2,64	,05	Yok
	Ortaokul	37	1,82	,58			
	Lise	81	1,99	,77			
	Üniversite	99	2,17	,66			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	İlkokul	68	1,52	,45	,76	,51	Yok
	Ortaokul	37	1,54	,44			
	Lise	81	1,45	,42			
	Üniversite	99	1,54	,46			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	İlkokul	68	2,44	,56	1,22	,30	Yok
	Ortaokul	37	2,32	,63			
	Lise	81	2,26	,59			
	Üniversite	99	2,36	,58			
Ölçek Geneli	İlkokul	68	2,14	,49	2,17	,09	Yok
	Ortaokul	37	2,00	,44			
	Lise	81	1,94	,49			
	Üniversite	99	2,06	,46			

* $p<0,05$ 1. İlkokul 2. Ortaokul 3. Lise 4. Üniversite

Tablo 4.11’de öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının annelerin eğitim düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=5,23$; $p<0,05$) anlamlı farklılık göstermektedir. Ancak AOYKH boyutunda ($F=2,64$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,76$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F= 1,22$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=2,17$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. EAKH boyutunda farklılık olan grupların belirlenmesi için Post Hoc Tukey analizi yapılmıştır. EAKH boyutunda farkın annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerle ($\bar{X}_{i0}=2,43$) annesi lise mezunu ($\bar{X}_L=2,02$) olanlar arasında ve annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerle ($\bar{X}_{i0}=2,43$) annesi üniversite mezunu ($\bar{X}_U=2,16$) olanlar arasında ve annesi ilkökul mezunu olanlar lehine farklılık olduğu saptanmıştır. Bulgulara göre annesi ilkökul mezunu olan çocukların görüşlerine göre ilkökul mezunu annelerin helikopter ebeveyn

tutumları çok yüksektir ve anne eğitim düzeyi arttıkça bu annelerin helikopter ebeveyn tutumlarının düştüğü söylenebilir.

Tablo 4.12. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Anne Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	İlkokul	68	2,50	,85	2,23	,08	Yok
	Ortaokul	37	2,23	,77			
	Lise	81	2,21	,81			
	Üniversite	99	2,21	,69			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	İlkokul	68	1,63	,65	2,47	,06	Yok
	Ortaokul	37	1,42	,41			
	Lise	81	1,65	,62			
	Üniversite	99	1,75	,70			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	İlkokul	68	1,18	,32	2,16	,09	Yok
	Ortaokul	37	1,16	,21			
	Lise	81	1,28	,42			
	Üniversite	99	1,29	,39			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	İlkokul	68	1,92	,64	1,14	,33	Yok
	Ortaokul	37	1,93	,63			
	Lise	81	1,87	,60			
	Üniversite	99	2,04	,66			
Ölçek Geneli	İlkokul	68	1,80	,50	,94	,42	Yok
	Ortaokul	37	1,67	,38			
	Lise	81	1,75	,48			
	Üniversite	99	1,81	,45			

*p<0,05 1. İlkokul 2. Ortaokul 3. Lise 4. Üniversite

Tablo 4.12’de öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının annelerin eğitim düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=2,23$; $p<0,05$), AOYKH boyutunda ($F=2,47$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F= 2,16$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F= 1,14$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=,94$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumlarına yönelik algılarının anne eğitim düzeylerine göre farklılık göstermediği ve öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyine göre babalarının helikopter ebeveyn tutumlarına yönelik algılarının benzer olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algılarının baba eğitim düzeyine göre Anova testi sonuçları Tablo 4.13 ve 4.14’te verilmiştir.

Tablo 4.13. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Baba Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
-----------------------	--------------------	---	-----------	---	---	---	------

(Devamı arkadadır)

Alt boyutlar ve ölçek	Baba Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	İlkokul	52	2,36	,72	1,71	,16	Yok
	Ortaokul	34	2,30	,74			
	Lise	81	2,15	,60			
	Üniversite	118	2,14	,64			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	İlkokul	52	1,99	,65	,14	,93	Yok
	Ortaokul	34	2,05	,64			
	Lise	81	2,06	,70			
	Üniversite	118	2,06	,69			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	İlkokul	52	1,56	,48	,60	,61	Yok
	Ortaokul	34	1,50	,43			
	Lise	81	1,46	,45			
	Üniversite	118	1,53	,43			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	İlkokul	52	2,41	,57	,69	,55	Yok
	Ortaokul	34	2,44	,62			
	Lise	81	2,31	,60			
	Üniversite	118	2,32	,58			
Ölçek Geneli	İlkokul	52	2,10	,51	,59	,61	Yok
	Ortaokul	34	2,08	,49			
	Lise	81	2,01	,45			
	Üniversite	118	2,02	,47			

*p<0,05 1. İlkokul 2. Ortaokul 3. Lise 4. Üniversite

Tablo 4.13'te öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının babalarının eğitim düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=1,71$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F=,14$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,60$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F=,69$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=,59$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre annelerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin öğrencilerin algılarının babalarının eğitim düzeylerine göre farklılaşmadığı ve benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 4.14. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Baba Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	İlkokul	52	2,39	,86	,99	,39	Yok
	Ortaokul	34	2,40	,87			
	Lise	81	2,29	,77			
	Üniversite	118	2,20	,73			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	İlkokul	52	1,46	,46	2,18	,09	Yok
	Ortaokul	34	1,69	,72			
	Lise	81	1,64	,65			
	Üniversite	118	1,73	,66			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	İlkokul	52	1,13	,21	2,99	,03*	1-4
	Ortaokul	34	1,20	,33			
	Lise	81	1,24	,40			
	Üniversite	118	1,31	,40			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	İlkokul	52	1,90	,63	,58	,62	Yok
	Ortaokul	34	2,01	,65			
	Lise	81	1,89	,63			
	Üniversite	118	1,99	,65			

(Devamı arkadadır)

Alt boyutlar ve ölçek	Baba Eğitim Düzeyi	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Ölçek Geneli	İlkokul	52	1,71	,43	,46	,71	Yok
	Ortaokul	34	1,81	,50			
	Lise	81	1,76	,49			
	Üniversite	118	1,79	,45			
* <i>p</i> <0,05	1. İlkokul	2. Ortaokul	3. Lise	4. Üniversite			

Tablo 4.14'te öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının babalarının eğitim düzeylerine göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=,99$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F= 2,18$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F= ,58$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F=,46$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği ancak TGYBKH boyutunda ($F= 2,99$; $p<0,05$) ise farklılık gösterdiği saptanmıştır. Farklılığın olduğu grupların tespiti için Post Hoc Tukey analizi yapılmıştır. TGYBKH boyutunda farkın babası ilkokul mezunu olan öğrencilerle ($\bar{X}_{i0}=1,13$) babası üniversite mezunu ($\bar{X}_{ü}=1,31$) olanlar arasında ve babası üniversite mezunu olan öğrenciler lehine yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ve alt boyutları algılarının kardeş sayılarına göre Anova testi sonuçları Tablo 4.15 ve 4.16'da verilmiştir.

Tablo 4.15. Öğrencilerin Anneleriyle İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Kardeş Sayılarına Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Kardeş sayısı	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Yok	31	2,29	,63	1,27	,28	Yok
	1	134	2,17	,69			
	2	88	2,27	,61			
	3 ve daha fazla	32	2,04	,65			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Yok	31	2,10	,75	,36	,77	Yok
	1	134	2,06	,69			
	2	88	2,04	,64			
	3 ve daha fazla	32	1,93	,67			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Yok	31	1,47	,35	,50	,68	Yok
	1	134	1,54	,47			
	2	88	1,51	,42			
	3 ve daha fazla	32	1,44	,47			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Yok	31	2,34	,49	1,45	,22	Yok
	1	134	2,36	,61			
	2	88	2,40	,57			
	3 ve daha fazla	32	2,15	,62			
Ölçek Geneli	Yok	31	2,07	,47	1,02	,38	Yok
	1	134	2,04	,49			
	2	88	2,07	,45			
	3 ve daha fazla	32	1,90	,49			
* <i>p</i> <0,05	1. Yok	2. 1	3. 2	4. 3 ve daha fazla			

Tablo 4.15'te öğrencilerin annelerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının kardeş sayılarına göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=1,27$;

$p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F=,36$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,50$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F= 1,45$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F= 1,02$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre annelerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin öğrencilerin algılarının kardeş sayılarına göre farklılaşmadığı ve benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 4.16. Öğrencilerin Babalarıyla İlgili Olarak Helikopter Ebeveyn Tutumlarına ve Alt Boyutları Algılarının Kardeş Sayılarına Göre Analizi

Alt boyutlar ve ölçek	Kardeş sayısı	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	Yok	31	2,11	,83	2,19	,08	Yok
	1	134	2,21	,71			
	2	88	2,44	,82			
	3 ve daha fazla	32	2,34	,87			
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	Yok	31	1,54	,52	1,15	,32	Yok
	1	134	1,61	,56			
	2	88	1,71	,71			
	3 ve daha fazla	32	1,77	,83			
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik (TGYBKH)	Yok	31	1,19	,34	,51	,67	Yok
	1	134	1,26	,39			
	2	88	1,22	,29			
	3 ve daha fazla	32	1,28	,47			
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik (DYKH)	Yok	31	1,83	,61	2,23	,08	Yok
	1	134	1,93	,64			
	2	88	2,07	,66			
	3 ve daha fazla	32	1,78	,55			
Ölçek Geneli	Yok	31	1,66	,44	1,66	,17	Yok
	1	134	1,74	,42			
	2	88	1,85	,48			
	3 ve daha fazla	32	1,80	,57			

* $p<0,05$

1. Yok

2. 1

3. 2

4. 3 ve daha fazla

Tablo 4.15'te öğrencilerin babalarının helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları algılarının kardeş sayılarına göre analizi sonucunda EAKH boyutunda ($F=2,19$; $p>0,05$), AOYKH boyutunda ($F= 1,15$; $p>0,05$), TGYBKH boyutunda ($F=,51$; $p>0,05$), DYKH boyutunda ($F=2,23$; $p>0,05$) ve Ölçek genelinde ($F= 1,66$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre babalarının helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin öğrencilerin algılarının kardeş sayılarına göre farklılaşmadığı ve benzer olduğu söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada Merkezefendi ilçesinde sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin algılarının ortaya konulması ve bu algılarının öğrencilerin kişisel özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin ebeveynlerinden annelerinin helikopter tutumlarıyla ilgili olarak etik, ahlaki konular, akademik ve okul yaşamı, duygusal ve kişisel yaşam alanlarında ve genel olarak helikopter tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu düşündükleri görülürken temel güven ve yaşam boyutunda ise normal düzeyde helikopter tutumlar sergilediklerini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde ise anne helikopter tutumlarının, çocuğun gelişim düzeyine uygun olmadığı durumlarda çocuk üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı savunulmaktadır (Locke, Kompell ve Kapanak, 2012). Bu durum öz güven yoksunluğu, problem çözememe, kaygı bozuklukları gibi durumlara sebep olabilmektedir (Ulutaş, 2021). Ayrıca akademik başarı odaklı helikopter annelerin, vakitlerinin ve enerjilerinin çoğunu çocuklarının etkinliklerini planlamakla geçirdiklerini söylemek mümkündür (Bradley -Geist ve Buchanan, 2014).

Sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin annelerinin helikopter tutumlarının daha çok etik, ahlaki boyutta olduğu görülmüştür. Bu bulgunun Padilla Walker'ın çalışması ile örtüştüğünü söylemek mümkündür. Dünyanın pek de güvenilir olmadığını düşünen helikopter annelerin, çocuklarının etik ve ahlaki konularda aşırı korumacı davrandıkları söylenebilir (Padilla, Walker 2013).

Sınavla öğrenci alan okullarda öğrenim gören öğrencilerin babalarının helikopter tutumlarıyla ilgili olarak etik, ahlaki konularda yüksek seviyede helikopter tutumlar içinde bulunurlarken, akademik ve okul yaşamı, temel güven ve yaşam, duygusal ve kişisel yaşam alanlarında ve genel olarak helikopter tutumlarının normal ilgi düzeyinde olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Literatürde ise, anne helikopter tutumların aksine baba helikopter tutumlarının çocuğun akademik ve sosyal yaşantısında olumlu sonuçlar oluşturduğunu söylemek mümkündür. Tüm gün işte ve anneye nazaran daha yoğun olan

babaların, çocuklarına karşı gösterdikleri helikopter tutumlar, akademik başarıyı ve sosyal becerileri olumlu yönde etkilediği savunulmaktadır (Nelson, 2009).

Özellikle çocukların gelişim seviyelerine uygun olması koşuluyla aileler tarafından korunup kollanan ve helikopter tutum sergilenen çocukların akademik anlamda ve genel hayatlarında başarılı oldukları gözlemlenirken, bu durumun gelişim seviyelerine uygun olmamasının ise oldukça kötü sonuçlara sebep olduğu vurgulanmaktadır.

Ayrıca okul öncesi dönem için özellikle babaları sürece dahil etme adına, ebeveyn katılımı gerektiren müfredatın ön plan çıkarıldığını söylemek mümkündür. Orta öğretimde ise kariyer günleri adı altında ebeveynler okullara davet edilmektedir. Araştırmalara göre annelerin içgüdüsel olarak gösterdikleri tepkiler ve müdahaleler sınırı aşarsa olumsuz sonuçlar oluşturmaktadır (Pedilla Walker, 2009).

Öğrencilerin algılarına göre annelerle babalarının helikopter tutumlarının etik ve ahlaki konularda benzer iken diğer boyutlarda ve genel olarak farklı olduğu tespit edilmiştir. Doğum sürecinden başlayan ve annelere en baştan yüklenen bazı sorumluluklar ve toplumsal değerlerin de etkisi ile anneler, çocuk yetiştirmede babalara oranla daha aktif rol alır hale gelmişlerdir (Cline ve Fay, 1990). Anne ve babaların helikopter tutum sergiledikleri ortak alan en çok etik ve ahlaki konulardır. Popüler kültürün ve medyanın da etkisi ile “ilgili anne” modelini hayata geçirmek isteyen ve bunun için var gücü ile çalışan anneler etik ahlaki konular dışındaki neredeyse tüm alanlarda helikopter tutumlar sergileyerek kontrolü ele geçirmişlerdir (Alsop, 2008). Babalar ise yetiştirilme tarzları sebebi ile, öğrendikleri baba figürünün dışına çıkmakta zorlanmaktadır. Ancak, değişen dünya babaları ekmek kazanıcı baba rolünden çıkarıp çocukları ile daha çok vakit geçiren, duygusal ve hatta feminist baba rolüne bürünmektedir (Atilla Barutçu ve Naz Hıdır, 2016). Annelerin iş hayatında daha aktif rol almaları ile de babalar çocuk yetiştirmede daha fazla sorumluluk almaya başlamışlardır.

Öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları ilişkin algıları okul türüne göre anne tutumlarının etik ve ahlaki konular boyutunda Anadolu liselerinde okuyan öğrenciler lehine yüksek olduğu görülürken baba tutumlarının etik ve ahlaki konular, duygusal ve kişisel yaşam ve genel olarak Anadolu liselerinde okuyan öğrenciler lehine yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ülkemizde ortaöğretim kurumlarına yerleşebilmek için sarf edilen emek ve bu durumun finansal boyutu azımsanamayacak ölçüdedir. Ülkemizdeki sınavla öğrenci alan okullara, toplam öğrenci sayısının yalnızca yüzde onu yerleşebilmektedir (OECD, Eğitime Bakış, 2012). Bu hedef için ise sürekli gözetilen, korunup kollanan, başarı grafikleri yakından takip edilen çocuklar, hedeflerine

ulaşıp fen liselerine girdiklerinde veliler takip ve kontrol oranını azaltırlar. Ancak anadolu lisesi ve sosyal bilimler lisesi gibi sıralamada bir alt seviyeye sahip okullardaki çocuklar için gösterilecek helikopter tutumlar hala devam etmektedir. Çünkü asıl hedef iyi bir üniversiteye ulaşmaktır. Araştırmamız, bu sonucu doğrulamaktadır.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre velilerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları ilişkin algılarının baba tutumlarında farklılık görülmez iken anne tutumlarının akademik yaşam, duygusal ve kişisel yaşam ile genel olarak 9. Sınıflardaki öğrenciler lehine yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 9. sınıf öğrencileri ergenlikle birlikte hem kendilerinde hem de etrafında meydana gelen değişimlere ayak uydurmada zorlanmaktadırlar (Siyez, 2012). 9. sınıfın yeni bir okul türünün ilk senesi olması ve 15 yaşın, arkadaş seçimi, kişilik oluşumu gibi konularda önemli bir yer teşkil etmesi düşünüldüğünde yanlış bir durumun oluşmasının engellenmesi adına özellikle annelerin helikopter tutumlarının yüksek olduğunu söylemek mümkündür (Özel, Zelyurt, 2016).

Öğrencilerin cinsiyet ve ailenin sosyo ekonomik durumlarına göre velilerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları ilişkin algılarının hem anne hem de baba tutumlarının farklılık göstermediği ve benzer olduğu tespit edilmiştir. Ancak yapılan araştırmalarda ailenin sosyo ekonomik durumunun çocuk eğitiminde büyük rol oynadığı vurgulanmaktadır (Tomul, Çelik, 2009). Günümüzde çocukların eğitimi, iyi yetiştirilmesi ve akademik başarısı ön planda tutulmaktadır ve bu süreç bir yarışa dönüşmüştür. Sosyo ekonomik durumu düşük olan veliler de bu yarışın bir parçasıdır. Ancak alt sosyo ekonomik statüye sahip ebeveynlerin helikopter tutumlardan ziyade temel ihtiyaçları karşılamaya odaklanmaları sonucunda, sosyo ekonomik durumdaki iyileşmeyi yüksek helikopter tutum sergileme ile ilişkilendirmek mümkündür (OECD, Eğitime Bakış, 2012).

Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre velilerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları ilişkin algılarının baba tutumlarının farklılık göstermediği ve benzer olduğu görülürken anne tutumlarının etik ve ahlaki konularda ilkökul mezunu anneleri olan öğrenciler lehine yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmamızda üniversite mezunu annelerin oranı oldukça yüksektir. Bu durum annelerin çalışma hayatında aktif rol almaları ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Öğrencilerin artık hem anneleri hem de babaları yoğun bir iş yaşamına sahiptirler. Ancak ilkökul mezunu ve genelde ev hanımı olan annelerin özellikle etik ve ahlaki konularda yüksek helikopter tutumlar sergilediklerini söylemek mümkündür. bu durum ilkökul mezunu olan ve vakitlerinin çoğunu evde geçiren annelerin, daha fazla zamana sahip olmaları, dünyayı daha tehlikeli

bir yer olarak algılamalarına yol açan çeşitli yayın ve medya organlarını daha sık takip etmeleri ile ilişkilendirmek mümkündür(Henning, 2007).

Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre velilerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları ilişkin algılarının anne tutumlarının farklılık göstermediği ve benzer olduğu görülürken baba tutumlarının ise temel güven ve yaşam becerileri boyutunda babaları üniversite mezunları olan öğrenciler lehine yüksek olduğu saptanmıştır. Özel ve Zelyurt (2016) “Anne Baba Eğitiminin Aile Çocuk İlişkisine Etkisi” adlı çalışmada üniversite mezunu babaların geleneksel baba modelinden çıktıklarını vurgulamaktadır. Üniversite mezunu babalar artık çocuk yetiştirmede eğer daha aktif rol alırlarsa bu durumun çocuklarının akademik yaşam ve sosyal hayatlarında olumlu sonuçlar oluşturacağına farkındadırlar. Özellikle temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopter tutum sergilemeleri alışılmışın dışına çıkmaları ile ilişkilendirilebilir (Barutçu ve Hıdır, 2016).

Öğrencilerin kardeş sayılarına göre velilerinin helikopter ebeveyn tutumları ve alt boyutları ilişkin öğrenci algılarının anne tutumları ve baba tutumlarında farklılık göstermediği ve benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak yapılan araştırmalarda eskiye nazaran çocuk sayısındaki azalma ile ebeveynlerin tüm zamanlarını ve imkanlarını az sayıdaki çocuklarına harcadıkları ve bu konuda bazı takıntılı tutumlar sergilediklerini söylemek mümkündür. Ebeveynler çocukları ile ilgili sürekli planlama yapmaktadırlar hatta batıdaki helikopter ebeveyn kavramına eşdeğer olarak Çin de kaplan anneler söylemi mevcuttur (Topal ve Tortop, 2016).

Kardeş sayısındaki azalma ayrıca çocuklara sağlanan çalışma ortamı ile de yakından ilgilidir (Çelik, 2009). Ayrıca ebeveynlerin zamanında kendilerine verilmediğine inandıkları imkanları çocuklarına verme eğilimleri helikopter tutum sergilemelerine de sebep olmaktadır. Van Ingen (2015) bir çalışmada ebeveynlerin kendileri ile ilgili zamanında gerçekleştiremedikleri hayallerini ve bu durumla bağlantılı planlarını çocuklarına uygulamaya yatkın olduklarını vurgulamaktadır.

5.2. Öneriler

- Annelerin etik, ahlaki konular, akademik ve okul yaşamı, duygusal ve kişisel yaşam alanlarında helikopter tutum ve davranışlardan uzak durmalarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Sivil toplum örgütleri ve yetkililer, anne ve babalara düzenli olarak çevre ve güvenlik konulu eğitimler verebilir.

- Akademik başarı odaklı olmaktan uzaklaşacak eğitim sistemlerine geçilebilir. Ebeveynlerin, sonuca değil sürece yatırım yapmalarını sağlayacak sistemler geliştirilebilir.
- Doğa ve yaşam okulları kurulabilir. Çocukların bu okullarda sorumluluk alarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri sağlanabilir. Bu yolla sosyal sorumlulukları ve hayat becerileri gelişen çocuklar yetişebilir ve böylece ebeveynlerin tutumları normal ilgi seviyesine gelebilir.
- Yerel yönetimler çalışan ebeveynlere düzenli olarak psikolojik destek hizmeti sunabilir. Uzmanlar, yapacakları çalışmalarla özellikle çalışan anneleri çocuklarına vakit ayıramadığı düşüncesinden uzaklaştırabilir.
- Babaların etik, ahlaki konularda helikopter tutum ve davranışlardan uzak durmalarına yönelik çalışmalar yapılabilir. Babalara kontrol edici olmaktan başka rollerinin olduğuna yönelik eğitimler verilebilir.
- Sosyal medyanın özendirici ve rekabeti arttırıcı yönünü kısıtlayan çalışmalar yapılabilir.
- Sınavsız yerleşilen ortaöğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerle de benzer çalışmalar yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Ortaöğretim kurumlarında ebeveyn müdahalesini engelleyen kurallar getirilebilir.
- Ortaöğretim öğrencileri ile yapılan bu çalışma daha alt öğrenim kademelerinde de yapılabilir.
- Ailelerin bu konularda eğitilmesi ile çocukların gelişimlerinin bu şekilde olumsuz etkilenmemesi için çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alsop, (2008) The troopy Kids Grow Up: How The Millennial Generation Is Shaking Up The Workplace
- Ashton, E.C., Kushlev, K. (2013) Parent reap what they sow: Child centrism and parental well-being.
- Barutcu, A., Hıdır, N. (2016) Türkiye'de Babalığın Değişen Rollerini. Yıl 2016, Cilt 8, Sayı 2, 26 - 45, 01.12.2016.
- Bradley-Geist J., & Olson-Buchanan J. (2014) Helicopter parents: An examination of the correlates of over-parenting of college students, *Education Training*, 56(4), 314-328. <https://doi.org/10.1108/ET-10-2012-0096>
- Bristow, J. (2014) The Double Bind of Parenting Culture: Helicopter Parents and Cotton Wool Kids. In: *Parenting Culture Studies*. Palgrave Macmillan, London. Kaynak:
- Buhl, H. M., & Lanz, M. (2007). Emerging adulthood in Europe: Common traits and variability across five European countries. *Journal of Adolescent Research*, 22,439-443
- Carroll, F. (2005, January 27) No escape from 'helicopter parents'. *Seattle-Post Intelligencer*
- Celik, K., Saritas, E., & Catalbas, G. (2012). The Effect of Student Teachers' Liking of Children and Empathic Tendency on the Attitudes of Teaching Profession. *International Journal of Social Sciences & Education*, 3(2).
- Celik, K., Tomul, E. (2009) The relationship between the students' academics achievement and their socioeconomic level: cross regional comparison Chinese Americans and adolescent developmental outcomes. *Asian Am J Psychol*, 4(1), 7-18.
- Cline, F. W., & Fay, J. (1990). *Parenting with love and logic: Teaching children responsibility*. Colorado Springs, CO: Pinon.
- Geliştirme Çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2018;73:1–16.
- Gibbs, N. (2009, November 30). The growing backlash against overparenting. *Time*. Retrieved from <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1940697,00.html>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. 30. Basım. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kelly, L., Duran, R.L., & Miller-Ott, A. E. (2017) Helicopter parenting and cell-phone contact between parents and children in college. *Southern Communication Journal*, 82(2), 102-114. <https://doi.org/10.1080/1041794X.2017.1310286>

- Kırık, Ali Murat: Instagram Anneleri Masum mu?, Milat Gazatesi, Nisan 6, 2019, (Çevrimiçi). <https://www.milatgazetesi.com/doc-dr-ali-murat-kirik/instagram-anneleri-masum>
- Kim, S.Y., Wang, Y., Orozco-Lapray, D., Shen, Y. & Murtuza, M. (2013). Does ‘Tiger Parenting’ exist? Parenting profiles of
- Kwon, KA., Yoo, G., & Bingham, G.E. (2016). Helicopter parenting in emerging adulthood: Support or barrier for Korean college students’ psychological adjustment? *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 136–145. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0195-6>
- LeMoyne, T., & Buchanan, T. (2011). Does “hovering” matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum*, 31, 399-418.
- Maraş, Z.Ş.(2018) Üniversite öğrencilerinin meslek seçimlerinin ve geleceğe yönelik tutumlarının algılanan anne-baba tutumları ile ilişkisinin incelenmesi
-
- Marsh, B. (Spring 2007) Helicopter parents hover over campus. *The Miamian*.
- Özel, E., Zelyurt, H. (2016) Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkisine etkisi Padilla-Walker, L. M., Nelson, L. J., & Carroll, J. S. (2012). Affording emerging adulthood: Parental financial assistance of college-aged children. *Journal of Adult Development*, 19, 50-58.
- Padilla-Walker, L. M., & Nelson, L. J. (2012). Black hawk down? Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 35, 1177-1190.
- Pomerantz, E. M., Moorman, E. A., & Litwack, S. D. (2007). The how, whom, and why of parents’ involvement in children’s academic lives: More is not always better.
- Rizzo, K., Schiffrin, H. H., & Liss, M. (2012). Insight into the parenthood paradox: Mental health outcomes of intensive mothering. *Journal of Child and Family Studies*. doi:10.1007/s10826-012- 9615-z
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin Kendilik Algularının Anne Baba Tutumları ve Baba Faktörlerle İlişkisi. *YüzüncüYıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Shulman, S., Rosenheim, E., & Knafo, D. (1999). The interface of adolescent and parent marital expectations. *American Journal of Family Therapy*, 27, 213-222
- Siyez, D., M. (2012) Ankara: Pegem Yayıncılık
- Tabachnik, B. G., Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics* (6e éd.). Boston, É.-U. U.: Pearson)
- Topal, M., S. (2016) *Kitap eleştirisi ve incelemesi: Kaplan annenin zafer marşı*

Van Ingen, D. J., Freiheit, S. R., Steinfeldt, J. A., Moore, L. L., Wimer, D. J., Knutt, A. D., & Roberts, A. (2015). Helicopter parenting: The effect of an overbearing caregiving style on peer attachment and self-efficacy. *American Counseling Association*, 18, 7–20.

Yılmaz H.(2018) Narsizme Giden Yolun İlk Adımı: “Şişirilmiş Benlik Duygusu Ölçeği”

Yılmaz, H. (2019) İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Ölçeği geliştirme çalışması, *Journal Of Early Childhood Studies*.

EKLER

Ek 1: Denizli il Milli Eğitim Müdürlüğü Veri Toplama İzin Onayı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-44577581
Konu : Anket Uygulama İzni

28/02/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 17.02.2022 tarihli ve 165202 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Selma KAHVECİ, "Sınavla Öğrenci Alan Okullarda Öğrencilerin, Velilerinin Helikopter Ebeveyn Tutumlarına İlişkin Algıları: Merkezefendi İlçe Örneği" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Merkezefendi ilçesinde bulunan liselerde öğrenim gören öğrencilere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin İlgi yazılan ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okullöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde denetimli ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
28/02/2022
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@h01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-sbys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOC-V.H.K.İ. / Şefi GELMİŞ-Sef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://vrako.org.tr/meb.gov.tr> adresinden **ece1-554b-3cb4-b503-01d9** koda ile teyit edilebilir.

Ek 2: Veri Toplama Araçları (Ölçekler)

Evrak Tarih ve Sayısı: 15.02.2022-E.169724

Ek 1: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)

ANNEM				Sevgili Öğrenciler, Anne ve babanızın aşağıda sayılan tutum ve davranışları sahip olup olmadıklarına düşüncelerinizi istiyorum. Aşağıda yazılan davranış ve tutumları hem anneniz hem de babanız için ayrı ayrı değerlendirerek cevaplayınız.	BABAM				
HIÇ Böyle Davranmaz	ARADA SIRADA Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN Böyle Davranır	HEP BÖYLE Davranır		HIÇ Böyle Davranmaz	ARADA SIRADA Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN Böyle Davranır	HEP BÖYLE Davranır	
00	01	02	03		1- Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek istendi.	00	01	02	03
00	01	02	03		2- Ne zaman işi için çıkarsa "neyin var" diye sorardı.	00	01	02	03
00	01	02	03	3- Arkadaşlarıyla oyun oynadığımda müdahale etmeden bırakırdı.	00	01	02	03	
00	01	02	03	4- Akşam eve geldiğimde bir süre sonra genellikle okul hayatım ile ilgili olurdu.	00	01	02	03	
00	01	02	03	5- Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırdı.	00	01	02	03	
00	01	02	03	6- Okula başladığım günlerde sınavları okul dışında veya evin önünde beni beklerdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	7- Sorularımın asık olmasına hiç katlanmazdı.	00	01	02	03	
00	01	02	03	8- Sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	9- Çok sık nasihat ederdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	10- Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemezdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	11- Okul notlarım için benden daha çok o kaygılanırdı.	00	01	02	03	
00	01	02	03	12- Yürü kızırtıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat ederdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	13- Parkta ve sokakta gezirken aklıma geleni söylemek istemezdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	14- Duygulanımı her zaman merak ederdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	15- Öğretmenim ile çok sık görüşmek istendi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	16- Körsü hay ve alışkanlıklar edinmemden çok korkardı.	00	01	02	03	
00	01	02	03	17- Bana yemek yedirecek için arkamdan koştuvardu.	00	01	02	03	
00	01	02	03	18- Çantamın içini ve ceplerimi sık sık karıştırmaktan hoşlanırdı.	00	01	02	03	
00	01	02	03	19- Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirirdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	20- Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterirdi.	00	01	02	03	
00	01	02	03	21- Mükemmelen bir insan olmama istendi.	00	01	02	03	

Ek 3: Ölçek Kullanım İzinleri

NOT: Ölçek sahibi Yılmaz, yayınlanmış ölçeğinin altına “*Bilimsel etik ve ilkelere bağlı kalmak koşuluyla araştırmacı ve eğitimciler tarafından kullanılması için izin alınmasına gerek yoktur.*” notunu eklemiştir. Ölçek araştırmacıların kullanımına açık bir ölçektir.

Ek 1: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)

ANNEM				Arkadaşlar kendi çocukluğunuzu hatırlamanızı, anne ve babanızın aşağıda sayılan tutum ve davranışlara sahip olup olmadıklarını düşünmenizi istiyorum. Aşağıda yazılan davranış ve tutumları hem anneniz hem de babanız için ayrı ayrı değerlendirerek cevaplayınız.	BABAM			
Hiç Böyle Davranmaz	ARADA SIRADA Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN Böyle Davranır	HEP BÖYLE Davranır		Hiç Böyle Davranmaz	ARADA SIRADA Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN Böyle Davranır	HEP BÖYLE Davranır
(1)	(2)	(3)	(4)	1- Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	2- Ne zaman üzgün olsam ısrarla “neyin var” diye sorardı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	3- Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden duramazdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	4- Akşam eve geldiğimde ilk sorulan genellikle okul hayatım ile ilgili olurdu.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	5- Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	6-Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni beklerdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	7- Suratımın asık olmasına hiç katlanamazdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	8- Sınav sonuçlarımla açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	9- Çok sık nasihat ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	10- Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemezdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	11- Okul notlarımla için benden daha çok o kaygılanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	12- Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	13- Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemezdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	14- Duygularımı her zaman merak ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	15- Öğretmenim ile çok sık görüşmek isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	16- Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkardı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	17-Bana yemek yedirmek için arkamdan koştuurdu.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	18- Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	19- Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirirdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	20- Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterirdi.	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	(2)	(3)	(4)	21- Mükemmel bir insan olmamı isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)

Ek 2: Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Puanlama ve Değerlendirme Yönergesi

Alt Boyutlar	Ölçek Maddeleri
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	5 – 10 – 15 – 20 – 23 - 25
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	4 – 9 – 14 – 19 - 24
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik” (TGYBKH)	1 – 3 – 6 – 16 – 21 - 22
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH)	2 – 7 – 11 – 17

AÇIKLAMA:

- Boyutlar birbirleriyle karşılaştırılırken, her boyuttan elde edilen puan toplamı o boyuta ait madde sayısına bölünmelidir.
- Ölçeğin toplam puanı, anne ve/veya babanın helikopter ebeveyn tutumu konusundaki genel seviyesini gösterir. Bu konudaki alt ve üst sınırlar (kesme noktaları) şöyledir:

*** Helikopter tutum: (Aritmetik ortalama + 2 SS) = 56 puan ve üzeri**
 Normal ilgi sınırları: (Aritmetik ortalama ± 1 SS) = 32 – 55 puan arası
 İlgisiz Tutum (Aritmetik ortalama - 2 SS) = 21 – 31 puan arası
- Anne ve baba bölümleri ayrı ayrı puanlanmalıdır.

NOT: Bilimsel etik ve ilkelere bağlı kalmak koşuluyla araştırmacı ve eğitimciler tarafından kullanılması için izin alınmasına gerek yoktur.

ÖZGEÇMİŞ